

Ayrılık, Bekleyiş ve Sevdıyla Yazılan Bir Ömür: Hikmet Elitaş'ın Hayatı, Edebî Kimliği ve Şiirlerinde Öne Çıkan Temalar

Volkan GEMİLİ^{1*}

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER), Karaman, TÜRKİYE.

Alındı/Received: 30/05/2025; Kabul/Accepted: 13/06/2025; Yayın/Published: 29/07/2025

Bu makale SABİT I. Uluslararası Disiplinlerarası Ermenek Kongresi'nde "Ayrılık, Bekleyiş ve Eylemsiz Arayış Temaları Ekseninde Karamanlı Şair Hikmet Elitaş'ın Hayatı ve Edebî Kişiliği" adıyla özet metin olarak sunulmuştur.

Sorumlu yazar e-posta: volkangemili@kmu.edu.tr

Öz

Karamanlı şair Hikmet Elitaş, şiirlerinde bireysel acıyı kolektif duyarlılıkla harmanlayan, gelenekle modernite arasında köprü kuran özgün bir lirizmin temsilcisidir. Onun şiir evreni *ayrılık*, *bekleyiş* ve *sevda* gibi duygularla örülmüş; *eylemsizlik*, içe dönüklük ve teslimiyetle derinleşmiş bir sessiz arayış poetikası sunar. Elitaş'ın şiirlerinde sevgili, somut bir varlık olmaktan çok, ulaşılamayan bir hayal, zamanla silikleşen bir hatıra yahut içsel bir özlem nesnesidir. Kavuşma arzusu belirgindir, fakat adım atmak yerine beklemek tercih edilir; bu da şiirlerine özgün bir pasif lirizm katar. Elitaş'ın şiir dili, halk ve divan şiiri geleneğinden beslenirken, modern duyarlılıklarla örülmüştür. "Yol", "kuş", "fener", "seher", "şafak" gibi mazmunlarla örülen imge dünyasında Karaman sıkça yer alır; şehir, aşkın mekânı ve şiirin coğrafyası olarak şiirlerde belirginleşir. Ayrıca şairin dinî ve manevî duyarlılığı, tasavvufî göndermelerle birleşerek şiirsel sesin kültürel belleğe yaslanmasını sağlar. Onun dizeleri kimi zaman Yunus'un dilini, Mevlâna'nın iç çağrısını, Karacaoğlan'ın doğrudan duyusunu anımsatır. Elli kadar şiiri bestelenmiş, bir kısmı TRT repertuvarına girmiştir. Halk ve sanat müziğine ilham veren bu dizeler, şairin edebî kimliğini daha da pekiştirmiştir. Şiirlerinde çoğunlukla hece ölçüsünü tercih eden Elitaş, hem millî hem lirik hem bireysel hem de toplumsal bir sesle konuşur. Bu çalışma, onun hayatı, edebî kişiliği, şiirlerinde işlenen temalar ve biçimsel üslubunu bütüncül bir yapıda değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hikmet Elitaş, Şiir, Ayrılık, Bekleyiş, Eylemsizlik.

A Life Penned with Absence, Waiting, and Love: The Life, Literary Identity, and Prominent Themes in the Poetry of Hikmet Elitaş

Abstract

Hikmet Elitaş, a poet from Karaman, represents a unique lyrical sensibility that oscillates between tradition and modernity, intertwining personal sorrow with collective consciousness. His poetic universe is woven with themes such as absence, waiting, and love, while offering a poetics of silent searching marked by inertia, introspection, and surrender. In Elitaş's poetry, the beloved is not a tangible presence but rather an unreachable dream, a fading memory, or an inner object of yearning. The desire for union is apparent, yet it is accompanied by a reluctance to act-resulting in a distinctively passive lyricism. Drawing upon the traditions of both folk and classical Ottoman poetry, Elitaş's poetic language is enriched by a modern sensibility. The imagery -built around motifs such as "the road," "the bird," "the lantern," "dawn," and "twilight"-frequently evokes Karaman, which emerges as the emotional and poetic landscape of his work. The poet's religious and spiritual sensitivity, shaped by Sufi references, reinforces his connection to cultural memory. His verses, at times, echo the simplicity of Yunus Emre, the inward call of Mevlânâ, and the directness of Karacaoğlan. Approximately fifty of his poems have been set to music, some of which have entered the TRT (Turkish Radio and Television) repertoire. These verses, inspiring both folk and classical Turkish music, have further consolidated his literary identity. Favoring syllabic meter, Elitaş speaks in a voice that is simultaneously national and lyrical, individual and communal. This study aims to examine the life, literary identity, major themes, and formal characteristics of Hikmet Elitaş's poetry within a holistic framework.

Key Words: Hikmet Elitaş, Poetry, Absence, Waiting, Inaction

Atıf / Töcite: Gemili, V. (2025).Ayrılık, Bekleyiş ve Sevdıyla Yazılan Bir Ömür: Hikmet Elitaş'ın Hayatı, Edebî Kimliği ve Şiirlerinde Öne Çıkan Temalar. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Ermenek Akademi Dergisi 2(1): 17-32.

1. GİRİŞ

Modern Türk şiiri, bireyin iç dünyasını merkeze alan, zamanla, bellekle ve anlamla kurulan derinlikli bir dil evrenidir. Bu evren içinde kimi şairler, büyük anlatıların uzağında ama hayatın en sessiz, en sarsıcı duygularına temas eden bir şiirsel ses geliştirir. Hikmet Elitaş, işte bu *sessiz sesin* temsilcilerinden biridir. Şair, eserlerini büyük söylemler yahut iddialar üzerinden kurmaz; onun şiirinde küçük ayrılıklar, içe işleyen bekleyişler, kavuşulamayan ve konuş(a)mayan sevgili ve taşranın görünmeyen çatlakları vardır. Bu nedenle Elitaş'ın şiiri kişisel olanın sınırlarını aşar; taşra gerçekliğini, geleneğe tutunan ama modernle de kavgaya etmeyen bir şairin kimlik dönüşümünü ve varoluş sancılarını dile getirir.

Edebiyatta lirizm “sanatçının güçlü ve bütünüyle kendine özgü duygularını, tutkularını, özlemlerini, zihninde oluşan imgeleri tam bir içtenlik ve yalınlıkla, doğal bir anlatımla dile getirdiği, kısa, coşkulu, özlü sözlerle aktardığı yapıtların özelliğidir” (Aksan, 2014, s. 25). Elitaş'ın şiiri de uzun uzadıya konuşmayan ama derinlemesine hisseden bir şiir anlayışına yaslanır. Onun dizeleri, sözün azını ve özünü söyleyebilmenin peşindedir. Bireysel acıyı, suskunluğu, kavuşamama hâlini, yalın ve içten bir söyleyişle taşraya özgü bir lirizmin içine yerleştirir.

1966'da Karaman'da doğan Hikmet Elitaş'ın çocuk yaşta babasını ve ağabeyini kaybetmesi yaşamının ve şairliğinin merkezine yalnızlığın, suskunluğun ve özlemin yerleşmesinde etkili olur. Erken yaşta tattığı bu acı deneyim onun şiirinde bir duygu zemini kurmuş; *ayrılık*, *bekleyiş*, *eylemsizlik* gibi temalar şiirsel yapının temelini oluşturmuştur. Ayrılık şairinin içe dönük lirizmi, zamanla bireyselliğin ötesine geçer ve daha geniş bir anlam kazanır. Karaman, onun dizelerinde bir coğrafi mekân olmaktan çıkar; anıların ve duyguların dokusunu yansıtan bir şehre dönüşür. Elitaş'ın şiiri, bireysel acıyı toplumsal belleğe, kişisel hatırayı kültürel hafızaya dönüştüren bir yapıya sahiptir.

Modern şiirin karakteristik niteliklerinden biri, bireyin zihinselliğini ve yaratıcı imgelemine şiirin merkezine yerleştirmesidir (Ada, 2008 s. 153). Elitaş'ın şiiri de bu bağlamda, bireysel tecrübeyi anlamla yoğuran bir şiir dili kurar; ama bu dil, Batı'da örneği görülen soyutlamalardan ziyade Anadolu taşrasının içli sessizliğiyle, geleneksel imgelerin çağdaş bir terennümüyle şekillenir. Bu yönüyle onun şiiri, modern şiirin “dil içinde ayrı bir dil” (Ada, 2008 s. 158) kurma çabasıyla da örtüşür.

Hikmet Elitaş'ın şiiri, ferdî ıstırapları aşan bir âlemdir; kültürün hafızası, cemiyetin sükûtu ve taşranın avare güzelliği, mısralarında bir ağızdan inler. Onun şiiri, dilsiz bir zamanın dili olmaya çalışır ne bağırır ne haykırır ama içten içe yanar. Elitaş'ın bu kendine özgü lirizmi, gelenekten kopmadan modern şiire katılma çabasıdır. Dolayısıyla onun şiiri, geleneğin kolektif ruhuyla modernin bireysel ıstırapı arasında gidip gelen bir denge arayışıdır. Elitaş, bu iki dünya arasında bir köprü kurar; ayakları daha çok geçmişte ama gözü hep yanında bir şiir adamı olarak karşımıza çıkar.

Bu çalışmada, Elitaş'ın şiir evreni; *ayrılık*, *bekleyiş* ve *eylemsizlik* temaları etrafında yapılandırılmıştır. Şairin sevgili/kadın imgelerine yaklaşımı, millî-manevî duyarlılığı, Karaman şehriyle kurduğu estetik bağ, şiirinin musikiye dönüşen yönleri, hayatı ve edebî kişiliği de çalışmanın kapsamındadır. Çalışma boyunca Elitaş'ın şiiri, tematik ve biçimsel düzlemde çözümlenmiş; onun halk ve divan şiiriyle kurduğu geleneksel ilişki, modern şiire olan mesafeli yakınlığı ve kültürel temsiliyet gücü analiz edilmiştir.

2. HİKMET ELİTAŞ: HAYATI, KÜLTÜREL TEMSİLİ VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

2.1. Sessizliğin Çekirdeğinde Taşradan Yükselen Bir Ses: Elitaş'ın Hayatından Şiire Dönüşen Yolculuk

Hikmet Elitaş, 1966 yılında Karaman'da, çileyle örülmüş bir hayatın içine doğar. Dünyaya gelişi, taşranın suskun sokaklarına sızacak bir ferdin ve bir şair sesinin doğumudur. Elitaş'ın çocukluğu, Karaman'ın Göztepe köyünde geçer. On dört yaşında, aynı gün içinde babasını ve ağabeyini kaybetmesi, onun ruhunda derin bir kırılmaya, geri dönülmez bir yalnızlığa yol açar (Özsoy, 2004, s. 23). Bu kırılma, onun şiirini belirleyen en temel zeminlerden birisi olur: Şiir, artık onun için bir sığınak; kelimeler ise hayatın acılarını anlamlandırmanın, bu acıları içselleştirerek hafifletmenin bir yolu hâline gelir.

İlk, orta ve lise öğrenimini Karaman'da tamamlayan Elitaş, eğitimine ara vermek zorunda kalsa da yılmaz. Önce ön lisansını Yönetim ve Organizasyon alanında, ardından Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesinde lisansını tamamlayarak eğitim yolculuğunu sürdürür (Özmen, 2024, s. 33). Lise yıllarından itibaren şiire gönül veren Elitaş, bu ilgisini sazla ve sözle besler. Elinde kalan bin beş yüz lirayla aldığı bağlama, şairin sırdaşı ve yoldaşı olur (Özsoy, 2004, s. 32-33). Bağlama, Elitaş'ın şiirsel benliğinin dışı vurum aracı hâline dönüşür.

Hayat, onu erken yaşta yalnızlıkla tanıştır ama bu yalnızlık onu içine kapatmaz. Tam tersine Elitaş, Karaman'da kültürel hayata aktif olarak katılır. Uzun yıllar Yunus Emre Halk Ozanları Derneğinin başkanlığını yürütür, şair kimliğini bir kültürel sorumlulukla pekiştirir. İLESAM (Türkiye İlim Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği)

Karaman İl Temsilciliği görevini üstlenerek edebiyatı örgütlü bir bilinçle taşraya taşır (Özsoy, 2004, s. 36). Ayrıca 1995 yılından bu yana Kültür Bakanlığı'nda "halk şairi" olarak kayıtlı bir sanatçıdır ve MESAM (Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği) üyesi olarak da edebî kimliğini musikiyle besleyen çok yönlü bir sanat anlayışına sahiptir(Elitaş'ın 21 adet eseri MESAM'ın "eser arama" resmî web sitesinde kayıtlı olarak görülebilmektedir.¹)Şiirleri *Türk Edebiyatı*, *Yüzakı*, *Ece*, *Kumru*, *Maki* ve *Çağrı* gibi dergilerde yayımlanır; elliden fazla şiiri farklı bestekârlarca musikiye dönüştürülür, bunlardan dördü TRT repertuvarına alınır (Özmen, 2024, s. 34).

Elitaş; kalemiyle, sözüyle, sesiyle, duruşuyla şiirin yaşayan hâlidir. Katıldığı ulusal ve uluslararası etkinliklerde Karaman'ı temsil eder; Azerbaycan'dan Balkanlara, şiirleri Türk dünyasının birçok coğrafyasında yankı bulur. 1988 yılında evlendiği Radiya Hanım'dan üç çocuğu olur (Özsoy, 2004, s. 28); evliliği ve aile hayatı, onun şiirindeki mahrem tonu daha da derinleştirir.

Şiiri gibi hayatı da sessizdir ama güçlüdür. Haykırmaz, fakat geri de çekilmez. Karaman'ın geçmişten getirdiği kültürel mirası omuzlarında taşır; bu mirası, övünçle pazarlayan bir nostaljiye de sapmaz, inkâr eden bir modernlik krizine de yenik düşmez.O, her şeyden önce taşranın, gurbetin, hasretin ve kaderin şairidir. Şiiri, kelimelerin ötesinde bir şeydir onun için: unutuşa tutulan bir anı defteri, suskunluğa açılan bir isyan kapısı ve nihayet kendini yeniden var eden bir çırpınıştır.

2.2. Mısralardan Repertuvara: Hikmet Elitaş'ın Şiirinin Kurumsal ve Kültürel Dönüşümü

Hikmet Elitaş'ın şiiri, bireyin iç dünyasında yankı bulan, toplumsal bellekte yer eden, müziğe karışan, zamanla yarışan bir sözdür. Bu söz, zaman içinde edebî çevrelerce görülmüş, takdir edilmiş ve ödüllendirilmiştir. Şairin farklı temalarla katıldığı şiir ve güfte yarışmalarında kazandığı ödüller, şiirinin içerik derinliğini ve biçimsel ustalığını teyit eder niteliktedir.

Elitaş, 1992 yılında Kültür Bakanlığının düzenlediği "Kitap ve Okuma" temalı yarışmada üçüncülük; 1994'te yine aynı bakanlığın "Aile ve Toplum" konulu yarışmasında mansiyon; 1997'de ise "Atatürk ve İlkeleri" üzerine düzenlenen yarışmada birincilik ödülü alarak kamu kurumlarının düzenlediği seçkin organizasyonlarda başarı göstermiştir. 1998 ve 2001 yıllarında Konya Kültür ve Turizm Vakfının "Aşıklar Bayramı" çerçevesinde verdiği "Yılın Yedi Şiiri" ödülü, onun gelenekten modernliğe uzanan şiir anlayışının halk şiiri camiası tarafından da benimsendiğini gösterir. 2006, 2008, 2010 ve 2011 yıllarında çeşitli şiir ve güfte yarışmalarında aldığı ödüller (bkz. Tablo 1), Elitaş'ın bireysel ve kolektif duyarlılığı taşıyan şiirinin zamanlar ve alanlar ötesi bir geçerliliğe sahip olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Elitaş'ın şiirleri kâğıtta kalmamış, sesle, makamla, duyguyla birleşerek musikiye karışmıştır. Elli civarında şiiri, Abdullah Kantar, Macit Güneş, Murat Demirhan, Suphi İdrisoğlu gibi tanınmış bestekârlar tarafından Türk sanat müziğinin farklı makamlarında bestelenmiş, bunlardan dördü TRT repertuvarına girmiştir (Özmen, 2024, s. 34). "Koy Bölünsün Uykularım İkiye", "Yunus", "Çanakkale Sevdası", "Belki de Bir Sabah" ve "Beyaz Güvercin" gibi şiirleri, artık sadece bir edebî metin değil birer güfte olarak da yaşamaktadır (bkz. Tablo 2). Bu başarı, Elitaş'ın şiirinin işitsel bir derinlik taşıdığını da ortaya koyar.

Uluslararası temsiliyet alanında da etkin bir figür olan Elitaş, başta Elâzığ Hazar Şiir Akşamları, Bursa Şairler ve Aşıklar Şöleni, Kırşehir Âşıkpaşa Şöleni gibi etkinliklerde Türkiye'yi temsil etmiş; Azerbaycan, Gürcistan gibi ülkelerde düzenlenen edebî buluşmalarda Karaman'dan taşıdığı sesi Türk dünyasına ulaştırmıştır (Özmen, 2024, s. 34).Bu kapsamda, Bursa Yıldırım Belediyesi, Kütahya Simav Belediyesi ve Beypazarı'nda düzenlenen şiir şöenlerinde de yer alarak hem ulusal hem yerel düzeyde şiirin ve söz sanatının yaşatılmasına katkı sunmuştur. Bu tür programlarda kültürel birikimini, yerel duyarlılığını ve edebî kimliğini de uluslararası bir zeminde ifade etmiş; bu yönüyle halktan gelen bir şairin entelektüel temsiliyete de sahip olabileceğini kanıtlamıştır. Kısaca Elitaş'ın aldığı ödüller, yayımlanan kitapları, bestelenen şiirleri ve uluslararası etkinliklerdeki temsiliyeti, onu yerel bir şair olmaktan çıkarır. O, Karaman'ın taş sokaklarından sesini yükselten ve bu sesi Türkçenin bütün coğrafyalarına ulaştırmayı başaran bir şiir emekçisidir.

2.3. Hikmet Elitaş'ın Edebî Kişiliği

2.3.1. Bireysel Yaşantının Lirik Dönüşümü

Hikmet Elitaş'ın şiir evreni, bireysel duygu patikalarını aşmış ve kolektif bir yaşamın ritmini yakalamıştır; yazgının izlerini mısralara işlerken kültürel belleğin poetik bir tezahürüne dönüşmüştür.Çocuk yaşta kaybettiği babası ve ağabeyi, onun dünyasında derin bir boşluk yaratmış; bu boşluk, şiirlerinde sessiz bir acının, içe bükülen bir yalnızlığın temeline yerleşmiştir. Taşrada büyüyen bir çocuğun hem zamandan hem çevresinden dışlanan sessiz bakışı, Elitaş'ın mısralarında ayrılığa, eylemsizliğe, sabırla örülmüş bekleyişe dönüşür. Bu şiirlerdeki melankoli, bireyin iç burukluğunu aşmış, taşranın kolektif yazgısına karışmış, toprağın ve insanın

¹Hikmet Elitaş'ın 21 adet kayıtlı eseri için bkz. <https://www.mesam.org.tr/eser-arama> (Erişim Tarihi: 30/05/2025)

ortak ıstırabından süzölmüş bir duygu yüküdür. Ayrılık şairi, taşranın modern insanının parçalanmış kimliğiyle yetinmez; yaralı ama dimdik duran bir ruhun, zamanın çarklarına meydan okuyan iç monoloğunu duyurur bize.

Şairin dizelerinde sürekli bir bekleyiş, adı konulmayan bir sevdâ, zamanın akışına bırakılmış bir hüznün belgindir. Ayrılık, suskunluk ve eylemsizlik, onun şiirinde birer pasif duygu hâli değil bilakis derin bir iç disiplinin ve kaderle kurulan sükunetli bir barışın izleridir. Her mısradâ kendi içine dönen bir benlik, kendiyle yüzleşen bir kalp vardır. Elitaş'ın şiiri, bireysel yaşantının çatlaklarından sızan ince sızılarla örölmüştür; bu sızılar hem bir sığınak hem bir iç muhasebe alanı yaratır. Elitaş için şiir, dünyayı anlamlandırma çabâsından öte onunla baş etmenin bir yoludur; katlanmanın, direnmenin, sessizce beklemenin ve sabrın sessiz dilidir. Bu yüzden onun dizeleri, dış dünyadaki patırtıya kulak vermez, içeride biriken o derin sükûtu konuşturur.

2.3.2. Şiirden Beste'ye: Elitaş'ın Dizelerinde Duygunun Ezgisi

Hikmet Elitaş'ın şiiri, kâğıt üzerinde kalmayan; sesin titreşimleriyle hayat bulan organik bir sanat eseridir. Şairin kelimeleri, yazılı formun katı sınırlarını eriterek kulaklarda yankılanan bir musikiye dönüşür. Elliye yakın şiirinin bestelenmiş olması, onun dilindeki iç ritmin ve imgelerin taşıdığı melodik derinliğin en somut kanıtıdır. TRT repertuvarında yerini alan “Koy Bölünsün Uykularım İkiye”, “Gözden Akan Yaş Zümrüt Çiçekler-Yunus”, “Çanakale Sevdası” ve “Beyaz Güvercin” gibi eserler, şairin bireysel yeteneğini aşmış, kolektif hafızamızın bir parçası hâline gelmiştir. Bu şiirlerdeki ezgisel yapı, geleneksel hece ölçüsünün doğal akışıyla modern duyarlılığın samimi anlatımını buluşturan bir köprü kurmuştur.

Elitaş'ın şiir sanatı, sözün müzikle olan ontolojik bağını yeniden tesis eden bir estetik düzleme yerleşir. Bestelenmiş mısraları, bireysel ifade düzeyini aşarak kolektif bilincin ortak paydası hâline gelen bu şiirler, şairi Ahmet Kutsi Tecer ve Bekir Sıtkı Erdoğan gibi iki sanat disiplininde birden eser veren halk sanatçıları geleneğine yerleştirir. Elitaş'ın poetikasında kelime, semantik yükünü aşan bir işlev kazanır; sesin fiziksel titreşimine dönüşerek, duygunun içsel ritmini okurdan ziyade dinleyiciye aktaran bir enstrüman hâlini alır. Bu şiirlerin varoluşsal niteliği, anlamın ve ahengin yarattığı duyusal derinlikte kendini gösterir.

2.3.3. Yerelden Evrensele: Temsiliyet ve Kültürel Hafıza

Hikmet Elitaş'ın şiiri, Karaman'ın taş sokaklarından yükselen bir sestir, zamanla millî belleğin taşıyıcısı, kültürel sürekliliğin sözcüsü hâline evrilir. Şair, yerelden beslenmeyi nostaljik bir temayla sınırlamaz; Karaman'ın tarihsel, kültürel ve tasavvufî mirasını şiirsel bir söylemle yeniden üretir. Onun şiirinde yer alan her mekân her isim her hatıra bireysel bir çağrışıma ve kolektif bir hafızayı temsil eder. Bu bağlamda Elitaş'ın şiiri, bireyin anılarından ziyade Anadolu coğrafyasının kültürel tortularını formüle eden estetik bir arşiv niteliği taşır. Geleneğin katılığına kapılmadan ama modernizmin köksüzleştiren arayışlarına da prim vermeyen bu dil, şairin çocukluğunda, mahallesinin sokaklarında filizlenerek millî bir temsil gücü kazanan özgün bir poetika inşa eder.

Karaman'ın sınırlarının dışına da taşan Elitaş'ın şiiri bilhassa Türk dünyasında kültürel bir köprü işlevi görür. Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan gibi ölkelerde düzenlenen şiir etkinliklerinde Türkiye'yi ve Karaman'ı temsil eden şair, yerel bir duyarlılıkla yazdığı şiirleriyle evrensel bir anlam alanı yaratmayı başarır. Bu başarı, bir edebiyatçının uluslararası arenadaki yetkinliğinin, taşranın yerel sesinin, Türk dünyasının kolektif bilincinde ortak bir değere dönüşmesinin kanıtıdır. Elitaş'ın şiiri, bireysel lirik bir hafızadan yola çıkan, milletin tarihsel belleğini taşıyan, bu belleği şiirle işleyen ve geleceğe aktaran bir edebî hatıra defteri işlevi görür. Kısaca Elitaş'ın mısralarında Karaman, coğrafi bir konumdan çok daha fazlasıdır; Türkçenin ezgiye dönüşen nağmesi, milletin tarihle yoğrulmuş kimliği ve kültürün zamana direnen bir nişanesidir.

2.3.4. Etkilendiği Şairler ve Şiir Geleneğiyle Diyalogu

Hikmet Elitaş'ın şiiri, anlık duygulanımlarla çalakalem yazılan mısralardan ziyade bir geleneğin hafızasını taşıyan bir sestir. Onun mısraları, halk şiirinin karasevdalı naifliğinden divan şiirinin metafizik inceliğine; oradan da modern Türk şiirinin bocalayan bireyini dışlayan ama çağrısını duyan bir lirik seslenişe uzanır. Elitaş ne tam anlamıyla geleneğin içine hapsolmuş bir ozan ne de modernliğin soyut dilinde kaybolmuş bir deneyci şairdir. Onun şiiri, bu iki uç arasında kurulmuş bir köprüdür. Karacaoğlan'ın doğrudan duyusu, Yunus Emre'nin aşkı Hakk'a dönüştüren saf sesi, Mevlânâ'nın içe dönükhakikat arayışı, Âşık Veysel'in kırık, suskun yalnızlığı Elitaş'ın dizelerinde yankılanır. Mesela “Ben Yunus'um, yol içinde yol gördüm / Dört kapıya kanat gerdim, kol gerdim / Karaman'da bir tekkeye taht kurdum / Selâm olsun halimizi bilene.” (Elitaş, 2022, s. 126) ya da “Hâk aşkıyla benliğimi aşarak / Bağrı yanık bir aciz kul say beni, / Bizim Yûnus, koca Yûnus, duy beni.” (Elitaş, 2022, s. 175) dizesiyle mensup olduğu tasavvufî damar ve sade Türkçeye olan bağlılığı açıkça görülür.

Elitaş, modern zamanların bireysel kırılmalarına da kayıtsız kalmaz. Ne var ki onun modernlikle kurduğu ilişki, büyük şehirli bir yabancılaşmadan değil taşranın derin sessizliğinden beslenir. Bu bakımdan Bekir Sıtkı Erdoğan'a şiirsel yakınlığı önemlidir; her iki şairde de gurbet bir coğrafya değil bir ruh hâlidir; ayrılık bir gündelik hadise değil varoluşun temel sesidir. “Hasretin öldürür beni diyordum / Ölmedim ya perişanım

sevdiğim. / Belirsiz mekânım, belirsiz yurdum / Ölmedim ya perişanım sevdiğim” (Elitaş, 2022, s. 45) dizeleri, sıradan bir serzeniş olmaktan ziyade Elitaş'ın içsel gurbetinin şiire sızmış hâlidir.

Elitaş'ın modern kadın/sevgili imgesiyle kurduğu mesafe, onun şiirsel tahayyülünü geleneğin sınırlarında konumlandırır. Kadın, onun şiirinde ne bedeniyle ne de toplumsal görünürlüğüyle yer alır; aksine, *adı konulmayan bir sevdanın* âdeta bir temsilcisidir. Bu da Elitaş'ı, Sezai Karakoç'un “Mona Roza”sındaki silik kadın/sevgili imgesinde uzaklaştırır, daha çok hayalî bir sevgilinin suskun hayaletine yaklaştırır. Onun şiirlerinde kadın/sevgili figürü, modern şiirin erotik ve bireysel arzulara dayalı anlatısından uzakta, daha çok duaya, şarkıya, içe dönük bir özleme bürünmüştür. Bu yönüyle Mehmet Çınarlı'yla da dolaylı bir şiirsel bağ kurduğu söylenebilir.

Elitaş'ın şiir anlayışı, bu köprü metaforuyla anlaşılabilir: gelenekten modernliğe giden ama hiçbir yakada tam olarak konaklamayan bir şairdir o. Hece ölçüsüne sadık kalsa da klasik kalıpların içinde boğulmaz; imge düzeni halktan gelir ama sadece halkın sesi değildir. Onun şiiri bir geçiş estetiğidir. Geçmiş selamlayan, geleceğe ise ihtiyatla yaklaşan, bugünü ise büyük bir duygusal dikkatle gözleyen bir şiiirdir bu.

3. Elitaş'ın Şiirinde İz Sürmek: Tematik Katmanlar

3.1. Hikmet Elitaş'ın Lirik Dünyasında Bir Tematik Yoğunluk: *Ayrılık*

Şiir estetiğinde *ayrılık* teması, sadece iki kişinin birbirinden uzak düşmesi olarak düşünülmemelidir; bu tema aslında düşünce ve duygunun estetik biçimde yoğrulduğu bir anlatımın da stratejisidir. Edebiyat kuramcıları, özellikle *lirik şiirin* özünde bireyin içsel yalnızlığını ve ayrılıkla örülü duygusal boşluklarını taşıdığına dikkat çeker. Lirik şiir, insan ruhunun en gizli hâllerini, en derin sarsıntılarını dile getiren bir ayna gibidir. Bu aynaya yansıyan *ayrılık* ise şairin benliğiyle dış dünya arasındaki mesafenin şiire dönüşmesi şeklinde tanımlanabilir. İnci Enginün, Cumhuriyet dönemi şiirinin didaktik ve hamasi söylemden uzaklaşıp bireyin iç dünyasına yöneldiğini belirtir (Enginün, 2001, s. 25). Modern şiirde sıklıkla karşılaşılan *kaybediş* duygusu; *aşk*, *ölüm* ya da *ayrılık* gibi temalarla -Enginün'ün de belirttiği-bireyin içe dönüşünün doğal bir sonucu olarak şiirlerde vücut bulur. Şiir dili, bu kaybın ifadesi için sıradan sözcüklerin ötesine geçer, bireysel acının evrensel bir sesle duyulmasını sağlar, gündelik dilden farklılaşır ve bireysel duygunun en yoğun biçimi olarak dışavurumuna olanak tanır; kelimenin sese ve anlam genişliğine açılması, duygunun derinliğini de beraberinde getirir (Aksan, 2016, s. 32).

Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde bu derinlik, ayrılığın yalnızlıkla birleştiği bir iç dünya tasvirinde hayat bulur. Zira Elitaş'ın şiiri, temelde bir *ayrılık şiiri* dolayısıyla kendisi de esasta bir *ayrılık şairidir*. Şairin dizelerinde sevgiliden ayrılık, sıradan bir özlem olmaktan çıkar, insanın dünyadaki temel yalnızlığını yansıtan poetik bir varoluş sorununa evrilir. Ayrılık, Elitaş'ta hem duygunun kaynağı hem de şiirin yapısını belirleyen bir öğedir. Onun şiirlerinde aşk anlatılmaz; onsuzluk -aşkın/âşığın yokluğu- dile gelir. Böylece şiirin dili suskunluğun, eksikliğin ve bekleyişin yükünü taşır. Şiirlerde iki beden birbiriyle uzak düşmesi ile gerçekleşen ayrılık, bir ruhun zamanla, mekânla ve kaderle arasına giren mesafeye karşı verdiği sessiz bir haykırıya dönüşür. Şairin bütün duygu dünyası, ayrılığın farklı tezahürleriyle örülüdür: hasretle uzayan yollar, hicranla titreyen mısralar, özlemle boğulan bakışlar... Elitaş, bu duyguları yalın ama etkili bir dille işlerken şiirlerinde ayrılık kelimesini kullanmasa bile her mısradan onun sızısını duyumsatır.

Elitaş'ın şiir dünyasında ayrılık adım adım bir hâlden bir varoluş biçimine evrilir. Sevgiliye duyulan özlem, kavuşulamayan bir hayalin peşinde sürükleniş ve zamanı geçmiş bir sevdaya tutunma arzusu, şiirlerin omurgasını oluşturur. “Hasretin öldürür beni diyordum / Ölmedim ya perişanım sevdiğim. / Belirsiz mekânım, belirsiz yurdum / Ölmedim ya perişanım sevdiğim.” (Elitaş, 2022, s. 45) dizeleri şiirsel belleğin içinde donmuş bir zaman dilimidir. Bu donukluk, Elitaş'ın şiirlerinde sık sık karşımıza çıkan eylemsizlikle -şairin sevgiliye ulaşmak için harekete geçmemesi- birleştiğinde ayrılık, dışsal bir hadise olduğu kadar içsel bir yazgı hâline de gelir.

Ayrılık, Elitaş'ın şiirlerinde çoğu zaman nedensizdir; nedeni olsa da açıklanmaz. Şair, ayrılığın *nîyesine* değil *nasıl*na odaklanır. “Sana giden yollar kördüğüm olmuş / Bilmem ki ben nasıl çözeyim Leylâ.” (Elitaş, 2022, s. 12) ya da “Çek git beni yarım bırak / Ne olursun unut deme.” (Elitaş, 2022, s. 24) dizelerinde de görüldüğü gibi, sitem dolu ama karşılıksız bir sorgulama hâkimdir. Bu da Elitaş'ın ayrılığı, bir hesaplaşmadan çok bir kabullenme ve içe çekilme olarak yaşadığını gösterir. Şairin şiirlerinde *gidiş*, *unutuluş*, *terk ediliş* kelimeleri sıkça yer bulur, ama bunlar öfkeyle değil kırılganlıkla ifade edilir.

Elitaş'ın mısralarından seçilen her kelime, okuru ayrılığın sızısıyla örülmüş bir anlam dünyasına davet eder. Şiirlerinde sıklıkla rastlanan *hasret*, *özlem*, *hicran*, *gurbet*, *sızı*, *yanmak*, *beklemek*, *çare*, *gözyaşı*, *hatıra* gibi kelimeler, tematik ve söylemsel bir birliktelik kurar. Örneğin “Akmasın volkanlar kirpiklerimden / Hadi gel çare ol gözyaşlarıma” (Elitaş, 2022, s. 60) mısraları duygunun yoğunluğunu imgeyle yoğurarak verir. Şair, gözyaşını bir volkan imgesiyle bütünleştirerek ayrılığı içten içe kaynayan, sarsıcı bir acı şeklinde betimler.

Ayrılık temasının Elitaş'ın şiirlerinde baskın olmasının altında yatan neden onun poetik dünyasında *kavuşmanın* gerçekçi bir ihtimal olmama düşüncesidir. Elitaş'ın aşığı, bir türlü eyleme geç(e)meyen, sürekli hayal kuran, bekleyen, içinden -kendini kendisine- konuşan bir âşiktir. Bu nedenle şiirlerinde hareket yoktur; bir kıpırtı, bir değişim, bir yön tayini yerine, sabitlenmiş bir duygunun katmanları arasında gezinilir. Şairin “Giderim” adlı şiirindeki “Dolaştı umudum, oldu kördüğüm / Şavkıyan yoluma vuruldu düğüm...” (Elitaş, 2022, s. 56); “Hasret Taşır Geceler” adlı şiirindeki “Çıksam köşe başına, dönüp geri gelemem/ Pardesöümü kaybeder, anahtarı bulamam...” (Elitaş, 2022, s. 41); “Dönsen Diyorum” adlı şiirindeki “Ne kapıya ne cama; mecalim yok çıkmaya, / Tahammülüm kalmadı, artık yola bakmaya / Bendeki tükenişi artık görsen diyorum” (Elitaş, 2022, s. 75) gibi daha birçok dizesi bekleyişin boşluğunu ve onun geri dönül(e)mezliğini ifade eder. Kavuşma arzusu vardır ama bu arzu, gerçekleşmesinden çok, özleminin sürmesinde şiirsel değerini bulur. Bu nedenle Elitaş'ın şiirinde *ayrılık*, bekleyişin suskunluğu ve kavuşmanın ertelenmişliğiyle iç içe geçen, şiiri sabit bir hüznün eksenine oturtan ana damardır.

Ayrılık şairinin bazı şiirlerde ayrılığın âdeta kutsandığını görürüz: “Yumak yumak oldum hicrana, gama / Tuz bassam kâr etmez artık yarama / Yaradana yemin etmedim ama / Gözlerime haram ettim uykuyu” (Elitaş, 2022, s. 107) dizelerinde ayrılık, sevginin kıymetini belirleyen bir mihenk taşıdır. Ayrılığın bu şekilde hem acı bir yara hem de sevdanın kıymetini belirleyen bir değer olarak yüceltilmesi, Elitaş'ın şiirlerinde sıkça rastlanan çelişik duygu hâlinin bir yansımasıdır. Şair, ayrılığı istemez ama onsuz da şiir yazamaz. Kısaca Elitaş'ın poetikasında ayrılık, şiirin merkezî duygusunu oluşturmakla kalmaz mısraların ritmik dokusundan söyleyişin varoluşsal tonuna kadar bütün bir poetik yapıyı kuşatan organik bir unsurdur. Hecenin ritmik düzeni, ayrılığın inişli çıkışlı duygularını taşıyan en uygun zemini oluşturur.

Ayrılığı besleyen en güçlü şiirsel kaynaklardan biri de zaman ve mekândır. Elitaş'ın şiirlerinde *akşam, sabah, gece, gündeğümü* gibi zaman göstergeleri, ayrılığı hissettiren ve yoğunlaştıran motiflerdir. Özellikle sabahlar, şairin şiir dünyasında beklenen ama hiçbir şeyi değiştirmeyen zaman dilimidir; karanlığın ardından gelen aydınlık, iç dünyadaki gölgeleri dağıtmaz. Şair, “Saatlerce gelir diye beklesem / Geldiğinde biter; telaşım, tasam / Sabahlara kadar öpsem koklasam / Özledim bu gece bakışlarını” (Elitaş, 2022, s. 111) dizelerinde geceyi ve sabahı bir özlem zamanına dönüştürür. Bu dizelerde gecenin uzunluğu ve sabaha kadar süren bir bekleyiş, sevilenin yokluğuyla birleşerek ayrılığı daha da derinleştirir. Sabah, umutla karşılanan bir zaman dilimi değildir, gelmeyen sevgilinin varlığıyla içi boşalan bir andır. Zaman geçse de ayrılığın yarattığı boşluk dolmaz; sabahın ışığı, şiirde duygusal karanlığı aydınlatamaz. “Belki akşamüstü, belki bir sabah / Geleceksin diye gözlerim yolda” (Elitaş, 2022, s. 35) dizeleri ise zamanın her saatini bir bekleyiş saatine dönüştürürken *sabah* burada da gelmeyen bir umudun adı olur.

Şiirlerdeki mekânlar -Karaman'ın sokakları, hanları, camileri ve mezarlıkları- yalnızlığın şiirsel haritasına dönüşür. Söz gelimi, “Bir gün beni Karaman'da ararsan, / Başustanın hanındayım, sevdiğim. / Gecikir de ikindiye kalırsan / Aktekk'e'nin yanındayım sevdiğim” (Elitaş, 2022, s. 166) dizeleri, şairin kente ve sevdaya aynı anda tutunduğu bir duygu mekânını işaret eder. Karaman burada şiirsel bir fon olmanın yanı sıra sevdanın izi sürülen, hatıraların iz bıraktığı bir *iç şehir*dir. Bu anlamda Karaman, Elitaş'ın şiirinde bir şehir olmanın ötesine geçer, *ayrılığın toprağı* ve *hatıranın coğrafyası* hâline dönüşür. Benzer şekilde “Gezdim Karaman'ı bir akşam vakti / Divane gönlümü kirman eyledim” (Elitaş, 2022, s. 173) dizesinde geçen *akşam vakti* vurgusu da bir zaman göstergesi olmakla birlikte duygusal yoğunluğun da mekânsal bir ifadesidir. Gönlün *divane* olması, Karaman sokaklarının bir ayrılık atmosferine bürünmesiyle iç içedir. Şairin adım adım dolaştığı bu şehir, sevdanın mekânla özdeşleştiği, ayrılığın mekânla derinleştiği bir aidiyet sahnesine dönüşür.

Elitaş'ın şiirlerinde ayrılık farklı tematik açılımlarla da karşımıza çıkar. Bir tarafta ölüme yakın bir yokluk duygusu taşıyan ayrılıklar yer alır: “Sol tarafım yarım bugün / Sakın bugün gelme ölüm” (Elitaş, 2022, s. 38) dizesi, ayrılığı ölümlle özdeşleştiren duygusal yoğunluğun etkili bir örneğidir. Diğer tarafta ise kavuşulamayan bir aşka dair mahzunluk ve içe kapanıklık barınır. “Bendeki tükenişi artık görsen diyorum / Özleyen kollarıma geri dönsen diyorum” (Elitaş, 2022, s. 75) sözleri, geç kalmış bir sevdanın ve zamanla kaybolan umudun yankısıdır. Elitaş'ın ayrılık anlayışı sadece bir vedadan ibaret değildir; ayrılık, onun dizelerinde zamanın, mekânın ve varoluşun çözüldüğü bir hâle bürünür. Bekleyiş, sitem, dua ve suskunlukla yoğrulmuş bu temalar, ayrılığı şiirsel bir kader gibi işler.

Elitaş'ta ayrılık, bir toplumun ve bir dönemin âdeta duygusal haritası gibidir. Taşra, geleneksel değerler, susturulmuş duygular ve ifade edilemeyen arzular arasında sıkışmış bir bireyin trajedisi olarak çıkar karşımıza. Dolayısıyla şairin ayrılık teması, ferdi planda kalmaz, sosyal yapıdaki kırılmaları da yansıtan çok katmanlı poetik bir düzlem oluşturur: “Bugün bu şehirde garip haller var, / Çıkmaz sokaklar var, çıkmaz yollar var / Duvarlar var, dikenler var, teller var, / Aramıza perde perde gerilmiş.” (Elitaş, 2022, s. 103) dizelerindeki *şehir, sokaklar, yollar* gibi toplumsal mekânların özneye yabancılaşması, bireysel bir kırılma ve kültürel bir dışlanma biçimidir. “Derdimi kendime açamıyorum / Yüreğime kördüğümmler vurulmuş” (Elitaş, 2022, s. 103) ifadeleri ise bireyin duygularını toplum karşısında bastırmak zorunda kaldığını yansıtır. Geleneğin baskısıyla konuşulamayan

duygular, ulaşılmayan sevgili ve taşra hayatının bireyi içine gömen suskunluğu, şairin ayrılığı bireysel, kültürel ve toplumsal bir kopuş olarak ele aldığını da göstermektedir.

Elitaş'ın şiir dünyasında ayrılık temasını işleyen pek çok şiir olmakla beraber ayrılık, hasret, özlem, gurbetvb. ifadelerişiir adlarında doğrudan rastlamak da mümkündür. Şairin “Ayrılık”, “Biri Ayrılık”, “Gurbet”, “Gece Hasret Bürünürüm”, “Artık Kabuk Bağladı”, “Hasretinle Kavruluyor Her Yanım”, “Bendeki Resmini Elime Aldım”, “Gözlerim Yolda”, “Sakin Bugün Gelme Ölüm”, “Bırakma Elimi (Hep Sen Ol Yanımda)”, “Alsın Gitsin Hasretini”, “Aşkın Kanunu”, “Gel Sevdüğüm”, “Bakışların Doldursun”, “Koy Bölünsün Uykularım”, “Giderim”, “Yeminler Ettirme”, “Hüzün”, “Bir İstanbul Masalı”, “Hasret Taşır Geceler”, “Gönül Sokağı”, “Gönül Sokağı - 2” gibi daha birçok şiirinde ayrılık, özlem, hasret ve hicran doğrudan şiir başlıklarına yansımış, böylece bu temanın şairin lirik evrenindeki belirleyici yeri açıkça görünür hâle gelmiştir. Bu şiirler başlıkları, içeriklerindeki imgeler, duygusal durumlar ve lirik ifadelerle de ayrılığı merkeze alan şiirlerdir. Bu listeye kitabın genelinde yer alan birçok şiir daha eklenebilir; zira Elitaş'ın şiir dünyası ayrılıkla yoğrulmuş, ayrılığı bir estetik koda dönüştürmüştür

Tüm bu açılardan bakıldığında *ayrılık*, Hikmet Elitaş'ın şiir evreninde tematik bir açılımı da aşar; bir düşünme biçimi, bir duygu disiplini, bir estetik kurguya dönüşür. Şairin her şiiri, ayrılığı dile getirmenin yeni bir yolunu arar; kimi zaman bir gece yarısı, kimi zaman bir mezar taşı, kimi zaman bir cami avlusu eşlik eder bu ayrılığa. Ayrılık, Elitaş'ın şiirlerinde bir son olduğu gibi bir başlangıçtır da; duygunun başladığı, şiirin kıvılcım aldığı andır. Elitaş, aşkı anlatmaz; onsuzluğu yazar. Sevdigine kavuşmaz, onun gidişini hatırlar. Özlem, hatıralar üzerinden çoğalır; seveda, geçmişte yaşanmış ama bitmemiş bir çağrıya dönüşür. Elitaş'ın lirik sesinde ayrılık hem bir eksiklik hem de tamamlanamayan ama daima hatırlanan bir duygudur. Şiirlerinde ayrılığın sessizliğiyle, söylenmeyenlerin, yarım bırakılanların diliyle konuşur. Sustuğu yerde de şiir sürer, sözcüklerin değil sükûnun yükünü taşır. Bu suskunluk, Elitaş'ın şiirinde bir kayıtsızlıktan çok içe dönük bir derinliktir. Her ayrılık, biraz da şairin kendine dönüşüdür. Kendi yalnızlığında, kendi sessizliğinde ve kendi zamanında yazılmış dizelerle; şiir, ayrılıkla birlikte yaşamayı değil, ayrılığın şiirle yaşadığını gösterir.

3.2. Bekleyişin Estetiği: Eylemsizliğin Şiirsel Formu

Modern lirik şiir, yaşanan olayları, beklenenleri, gerçekleşmiş olanı değil gerçekleşmemiş ama mümkün olanı da dile getirerek bir iç zaman inşasına yönelir. Edilgen bir hâl olan bekleyiş, zamanla, arzuya ve bilinçle kurulan derin bir estetik duruştur. Maurice Blanchot, *Bekleyiş Unutuş* adlı eserinde bekleyiş, bir eylemsizlik biçiminden farklı şekilde zamanın iç derinliğinde sürüp giden bir iç dikkat biçimi olarak yorumlar: “Bekleyişte her zaman beklenen şeyden daha fazla beklenebilecek şey vardır” (Blanchot, 2014, s. 86). Roland Barthes *Bir Aşk Söyleminden Parçalar* adlı yapıtında aşkın bekleme hâlini, sevdiği kişinin yokluğunda bile onun varlığını üretmeye çalışan bir söylem üretimi olarak tanımlar ve aşkın dilini yalnızlığın dili olarak nitelendirir (Barthes, 2014, s. 191-192). Beklemek, burada salt bir zaman harcama biçimi değil yokluğun içinde varlık kurma çabasıdır. E. M. Cioran, *Çürümenin Kitabı*'nda insanın zamanla kendi içine düştüğünü, “yenilenme niyetine ümitlerinin beklenmedik yüz buruşturmasıyla” karşılaştığını ifade eder (Cioran, 2023, s. 3). Farklı şekilde söylerse Cioran, bekleyiş bir tür varoluşsal çöküş olarak görür; zamanla birlikte gelen her umut, bir ertelenişin yüküyle bireyi içe doğru çökerterek yalnızlaştırır. Samuel Beckett'in *Godot'yu Beklerken* (2021) oyununda olduğu gibi beklemek ne sonuç verir ne de sona erer; anlamını da anlam eksikliğini de içinde taşır. Bu çerçevede bekleyiş; beklenti ve boşluk deneyimidir. Şiir ise bu boşluğun dilini ifade etmeye çalışır.

Elitaş, şiiriyle eylemsizliğin estetiğini kurar; kelimeleriyle âdeta bekleyişin görünmez topografyasını çizer. Ayrılık şairinin şiirleri bir bekleyiş poetikasıyla örülüdür. Şairin dizelerinde kavuşma arzusu kadar kavuşamama gerçeği de estetize edilir. Elitaş'ın aşığı, bekleyen, bekledikçe silinen, içe çöken, edilgenliğini yücelten bir figürdür. Şiirlerde ne bir hareket ne de bir yön vardır; Elitaş'ın lirizmi, zamanın donduğu, duygunun içe kıvrıldığı bir şiir alanı oluşturur. Bu nedenle Elitaş'ta bekleyiş, tematik ve biçimsel bir durgunluk biçimidir; şiirin ritminde, tekrarlarında, suskunluklarında kendini hissettiren bir zaman estetiğidir. Bu şiirsel bekleyiş hâli, Elitaş'ın birçok şiirinde karşımıza çıkar; özellikle şu dizelerde bekleyişin estetik ve duygusal yoğunluğu daha da belirginleşir: “Boynu bükük koyma burda / Tut kolumdan götür beni. / Salma beni dertten derde / Tut kolumdan götür beni” (Elitaş, 2022, s. 28). Bu şiirdeki bekleyen figür, eylem üretmek yerine teslimiyeti yücelten bir hâlde karşımıza çıkar. Şair, bekleyenin yürümek yerine “tut kolumdan” diyen sesiyle, pasifliğin içindeki derin arzuyu dile getirir. Yalnız değildir ama yalnızlığa gömülmüştür. Bekleyiş, edilgenlikten ziyade iç yangının sessiz isyanıdır. “Karar verdim bu ellerden gitmeye / Kuşlar beni sevdiğime götürün / Tâkatım yok yollarına bakmaya / Kuşlar beni sevdiğime götürün” (Elitaş, 2022, s. 21). Burada ise şiirin öznesi, gitmek ister ama kendi kendine değil kuşlarla gitmek ister. Bu da Elitaş'ın şiirlerinde sıkça rastladığımız bir motifi doğrular: Şairin öznesi hareket etmek istemez; hep bir başkasından, bir güçten, bir doğa unsurundan, bir aracından *götürülmeyi* bekler. Kavuşmak, hareket/eylemden ziyade eylemsizliğin doğurduğu duygusal yoğunlukla kurulur.

Elitaş'ın şiirlerinde tematik bir unsur olarak beliren bekleyiş, basit bir sabır hâlini aşar, edilgenliğin içinde gizlenmiş derin bir arayışın poetik ifadesine dönüşür. Şairin aşığı, kavuşmayı arzular ama adım atmaz; harekete

geçmeyi “Götür Beni”, “Kuşlar” şiirinde de olduğu gibi hep dışsal bir güce bırakır. Bu şiirsel özne, yıldızlardan, kuşlardan, sabahlardan, yellerden, sevgilinin kendisinden yardım bekler.

“Yıllar sonra bir selâmın gelseydi / Saatleri vuslatına kurardım / Bana dönmen eğer mümkün olsaydı / Yıldızları yollarına sererdim.” (Elitaş, 2022, ss. 20)

ya da

“Ya ikinci vakti, ya akşam üstü, / Çık da gel sevdiğim, pazar günleri. / Kestane saçını omuzlarına, / Dök de gel sevdiğim, pazar günleri” (Elitaş, 2022, s. 48).

dizelerinde görüldüğü gibi, kavuşma arzusu bizzat özne tarafından gerçekleştirilmez; hep bir başkasının müdahalesiyle, bir aracının varlığıyla mümkündür. Bu tavır, modern şiirin bireysel figüründen ziyade içsel olarak yapı tutuşan ama dış dünyaya karşı edilgen kalan bir *bekleyen benlik* sunar. Elitaş'ın şiirlerindeki bu duruş, Barthes'ın *yalnızlığın dili* olarak tanımladığı aşk söylemiyle örtüşür. Şiirler, aslında bir iç yolculuktur; ama bu yolculukta yürüten hep başkalarıdır. Bu hâl, onu nazlı ve kırılğan bir âşık figürüne dönüştürür; sitem eder ama sitemin gerektirdiği eylemi gerçekleştirmez. Böylece şiirlerinde bekleyiş, arzunun, korkunun ve sorumluluğu üstlenmemenin şiirsel ifadesine dönüşür.

“Sen Gelmeden” şiirinde bu bekleyiş daha da derinleşir: “Bu gece rüyalarım / Sen gelmeden / Yatmayacağım” (Elitaş, 2022, s. 69) dizesi, aşkın günlük yaşam pratiklerini aşan ve rüyaların bilinçdışı mecrasına akan metafizik bir bekleyişe açığa çıkarır. Roland Barthes'ın tanımladığı üzere bu söylem biçimi, sevilenin yokluğunda dahi onun varlığını poetik olarak yeniden üreten bir varoluş stratejisidir. Elitaş'ın âşığı, rüyasında bile bekleyendir. Uyku, bir sığınak olduğu kadar sevgiliye açılacak tek kapının başında nöbet tutulacak bir sınır hattı, bir bekleme mahallidir. Rüya bile geleceğe açılan bir kavuşma vaa-dinin hizmetine girmiştir. Buradaki bekleyiş, kendini yokluğun içinde var etmeye çalışan bir bilinçtir.

Elitaş'ın şiirinde beklemek, zamanla örülmüş bir iç sessizliktir. “Ya da Sen Gel Şafakla” şiirinde geçen “Ya da çık gel şafakla, sessizce sabahları” (Elitaş, 2022, s. 19) dizesi, bekleyişin mekânsal ve zamansal bir belirsizlikte kurulduğunu gösterir. Şair sabahı, sessizliğin içinden sızan, ama sevgilinin gelişiyle anlam kazanabilecek bir zaman aralığı olarak işler. Buradaki “şafak”, hareketsizliğin içindeki ihtimalin vurgusudur. Bekleyen, gelmeye ne seslenirken bile sesini yükseltmez; onun şiirinde şafaklar sessizdir, sabahlar yalnızdır.

“Nerdesin” adlı şiirde bekleyişin boşlukla iç içe geçtiği görülür: “Eyvah tükeniyor günler. Nerdesin?” (Elitaş, 2022, s. 29) dizesiyle zamanın geçişi bir çöküşe, bir tükeniş dönüşür. Her dörtlük sonunda tekrar edilen “Nerdesin?” sorusu, artık sevgiliye olduğu kadar zamana, yazgıya, hatta şairin kendisine yönelmiş bir sorudur. Cevapsızlık bu şiirde yankıyla büyür, sessizlik kaybolur. Bekleyiş, şiirin bütün yapısını oluşturan ritmik bir yakarıştır. Elitaş bu şiirinde, kelime tekrarının gücünden yararlanır ve bekleyiş çağrının diliyle kurar.

Benzer şekilde “Sabır Yetmez Bu Hasrete” şiirinde yer alan “Beklemeye yok takâtim / Sabır yetmez bu hasrete / Aylar öksüz, yıllar yetim” (Elitaş, 2022, s. 16) dizeleri, zamanın anlamını kaybettiği, duygunun zamanın önüne geçtiği bir şiirsel uzam yaratır. Şiirde hasret; ayları yetim, yılları öksüz kılan bir varoluş krizidir. Beklemek artık bir sabır meselesi olmaktan çıkmıştır; zira sabır da tüketilmiştir. Şair, “sabır yetmez bu hasrete” derken tükenmişliğin sınırında bir isyan şiiri yazar aslında. Bu isyan da sessizdir; içe dönüktür ama kararlıdır.

“Başımızda Dağ Rüzgârı” adlı şiirde bekleyiş, geçmişin içinden bugüne sızan bir rüzgâr gibi işlenir: “Giden günler gelmez geri / Durduramam takvimleri...” (Elitaş, 2022, s. 13) dizeleriyle şairin bekleyiş artık bir durdurulamayan zaman karşısında elden kayıp giden bir yitikliğe dönüşür. Bu şiirde beklemek, geçmişe seslenmektir. Artık gelecekte bir beklenti kalmamış, geride geçmişe tutunma arzusu kalmıştır. Dolayısıyla Elitaş'ın şiirinde bekleyiş, geçmişin gölgesine sığınma durumudur.

Elitaş'ın şiir dünyasında bekleyiş, bir tema olmanın çok ötesinde zamanla, suskunlukla ve arzuyla kurulan bir şiirsel bir tavidir. “Nerdesin”, “Kuşlar”, “Götür Beni”, “Sabır Yetmez Bu Hasrete”, “Sen Gelmeden”, “Ya da Sen Gel Şafakla”, “Yıldız Gözlüm”, “Başımızda Dağ Rüzgârı”, “Gel Sevdiğim” gibi şiirler, bekleyişin farklı görünümlerini bir doku gibi örür. Bu şiirlerde zaman ya donmuştur ya da içsel bir akışla uzar, derinleşir. Şairin sesi kimi zaman sitemkâr bir hayıfla, kimi zaman duaya benzer bir yakarış olur. Elitaş'ın şiirinde beklemek birinin gelişini, varlığını, anlamın, hatta şiirin kendisinin zuhurunu beklemektir. Bu yönüyle onun şiiri, yalnız, sabırlı ve dirençli bir aydının dünyasına yakın durur. Beklemek, Elitaş'ta içe çekilen bir anlam yoğunluğudur. Şiir, bu yoğunluğu çoğu kez sözcüklerin kıyısında kurar. Bekleyen, Elitaş'ın dizelerinde ne yürür ne de geri döner; o hep bir yerde gelecek olana yazgılıdır. Şiirin ritmi, bu yazgının sessiz tanığıdır. Ve her şiir sanki bir kişiyi, bir zamanı, bir geçmişi, bir ihtimali bekliyormuş gibi usulca sürer. Böylece Elitaş'ın şiirinde bekleyiş ne pasifiktir ne eylemdirdi; çok bir şiirsel varoluş biçimidir: zamana susarak karşı durmak, sevgiliye bakmadan seslenmek, gelmeyecek olanı şiirin içinde mümkün kılmaktır.

3.3. Sessiz Özlem, Görünmeyen Beden ve Arzunun Gölgesi: Elitaş'ın Şiirinde Sevgili/Kadın İmgesi

Kadının temsili, toplumsal olanla sınırlı kalmayan; bakışın, belleğin ve estetik dilin şekillendirdiği bir kültürel haritadır. John Berger, *Görme Biçimleri* adlı yapıtında kadının tarih boyunca *gösterilen* ama *özne* olamayan bir varlık olarak inşa edildiğini, bu temsilin ise *bakılan kadın* ile *bakan erkek* arasındaki asimetrik ilişkiyi beslediğini ifade eder. Kadın, seyredilişlerini seyreden bir nesnedir (Berger, 2006, s. 47). Bu olgu, resim ve heykelle sınırlanamayacak kadar derindir; edebiyatın kurmaca evreninde bile kök salmıştır. Fatmagül Berktaş'ın *Tarihin Cinsiyeti* adlı eserinde vurguladığı gibi, kadının toplumsal görünmezliği ve bedensel denetimi, geleneksel ataerkil kodlarla örülmüş bir tarihsel belleğin ürünüdür: Kadının toplumsal ikincilliği, onun bedeninin denetimiyle meşrulaştırılmıştır (Berktaş, 2010, s. 84). Bu tarihsel ve kültürel bağlamda değerlendirildiğinde Hikmet Elitaş'ın şiirlerindeki sevgili/kadın imgesi, aşkın nesneleştirdiği bir figür olmaktan çıkar; sessizliğin ve yokluğun poetik taşıyıcısına dönüşen bir varoluş katmanı olarak belirir. Elitaş, kadını ne fiziksel olarak betimler ne de adlandırır; onun şiirlerinde kadın, *bakışta* saklı bir hayal, *seste* eksik bir yankı, *aşkta* ise kavuşulamayan bir gölge olarak şiirsel evrene sızar.

Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde sevgili, kendi sesiyle konuşan bir özne olmaktan çok şairin iç dünyasında yankılanan bir sessizliktir. Bu sessizlik, aşkın doğrudan ifade edilemediği, mazmunlar, semboller, çağrışımlar, imgeler ve kelimelere sığınmış duygularla varlık bulabildiği bir şiir evreni kurar. Sevgilinin bu içe dönük temsili, şairi mısralarda aktif bir figür olmaktan çıkartır; iç arayışın, özlemin, yokluğun taşıyıcısı yapar. Elitaş'ın estetik dünyasında kadın ne konuşur ne yürür; yalnızca beklenir. Şairin duygusal izdüşümü, sevgilinin fiziksel varlığından ziyade onun yokluğuyla şekillenir. Tıpkı klasik halk ve divan şiirinde olduğu gibi kadın burada da ulaşılmaz bir sevgilidir. Ancak Elitaş, bu geleneksel modeli ilahi aşka yöneltmez; aşkını dünyevî ama tensel olmayan bir düzlemde sürdürür. Bu da onu modern şiirle temas eden, ama geleneğin kalbinden konuşan bir ara kuşağa yerleştirir. Sevgili, şiirde bedeniyle ve kimliğiyle var olmaz. Şairin hayalinde dolaşan, sessizliğin diline sığınmış, adı verilmeyen ama hep var olan bir özlem gölgesidir.

Yalnızlık şairinin dizelerinde sevgilinin en belirgin özelliği, fiziksel betimlemesinin yokluğudur. Sevgili; bakış, saç, rüya, kirpik gibi öğelerle temsil edilir. Bu temsiller, sevgiliyi gerçeklikten çok estetik bir imgeye dönüştürür. Şair için sevgili, hatırlanan bir zamanın silik yüzü, beklenen ama gelmeyen bir sabah, sessizce geçmişin içinden gelen bir bakıştır. Sevgilinin bu soyut ve imgesel varlığı, onu bir kişilik olmaktan çıkarır; şiirsel bir duygunun taşıyıcısına dönüştürür. Elitaş'ın dizelerinde “bakışların hiç çıkmadı aklımdan” (Elitaş, 2022, s. 117) ya da “bir daha bak gözlerime” (Elitaş, 2022, s. 119) gibi ifadeler, bu bedensel olmayan ama hafızada yer eden aşkın duygu katmanlarını örnekler. Böylece Elitaş'ın şiirinde sevgili/kadın, görülür ama tanınmaz; istenir ama ulaşılmazdır. Ve bu durum, şairin duygusal dünyasını hem belirleyen hem de sınırlayan temel bir şiirsel dinamiğe dönüşür.

Elitaş'ın şiirlerinde sevgili, kendi iç sesini kuramayan; yalnızca şairin iç dünyasında yankı bulan, adına konuşulan, ama hiç konuşmayan bir figürdür. Şairin aşkı, çift yönlü bir iletişimden ziyade kendi içinde büyüttüğü bir duygunun dışı vurumudur. Sevgili, burada ne bir karşılık verir ne de bir varlık mücadelesi içindedir; onun şiirsel temsili, tamamen şairin arzusu ve beklentisiyle şekillenir. “Ne selâm ne sabah, yıllardan beri / Kırk yıl kelepçeli gezdirdin beni” (Elitaş, 2022, s. 12) dizelerinde olduğu gibi, sevilenin tek bir sözüne, selâmına muhtaç kalan şiirsel özne, aşkı karşılıklı bir etkileşim olmaktan çıkarır; içten içe beslenen bir özlem olarak yaşar. Sevgili bu şiirde yalnızca bir *beklenendir*; içselleştirilmiş bir yoklukla, şairin ruhsal boşluklarını dolduran bir metafora dönüşür. “Dudağında dile gelse türküler / Duvardaki resmin yüzüme güler” (Elitaş, 2022, s. 33) dizesi de kadının suskunluğunu koruması beklentisini gösterirken şiirdeki duygunun şiddetini sadece şairin sesiyle taşıdığını ima eder. Böylece Elitaş'ın lirik anlatısında kadın, fiziksel olmanın ötesinde şiirsel olarak var olur. O, yalnızca şairin iç dünyasında kurduğu, özlemle şekillenen bir hayal nesnesidir.

Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde sevgili figürü, toplumsal kimliği silik, bireysel sesi duyulmayan bir varlık olarak yer alır. Genellikle bir kimlik ya da karakter olarak inşa edilmez; adıyla çağrılmaz. Esamisi anıldığında bu isimler halk ve divan edebiyatının geleneksel sevgili figürlerini hatırlatır: Leyla, Züleyha ya da Karacaoğlan şiirlerindeki Hatçe gibi... Elitaş'ın şiirlerinde kadın en çok *bakışla* temsil edilir; sessiz, ulaşılmaz ve imgelerle varlık kazanan bir figüre dönüşür. Bu şiirsel evrende kadının bakışı, şairin iç dünyasını harekete geçiren bir kıvılcım ve özlemin, hatıranın, hatta duygusal çöküntünün bir yansıması olur. “Gözün gözlerime baksın / Bakışın içimi yaksın” (Elitaş, 2022, s. 27) dizesi, kadının etkileyici bakışıyla şiire nasıl sızdığını gösterir.

Elitaş'ın lirik dili genellikle bakışın yarattığı hafızayla örülür. “Bir İstanbul masalı anlatır bakışların; / Beni koyup yaralı, inletir bakışların / Aşk denilen kör kuyu, siler gözden uykuyu, / Hep o hüzzam şarkıyı, dinletir bakışların” (Elitaş, 2022, s. 59) dizelerinde olduğu gibi sevgili bakışıyla bir şiir atmosferi yaratır; şair ise bu atmosferin içinde bakan ve bakışta kalan kişidir. Bakış burada tensel değil zihinsel bir temastır; duygunun, anının ve aşkın sürekliliğini sağlayan estetik bir dokunuştur. Ne sevgili adını söyler ne şair adını koyar; ama bir bakışla, her şey olur ve yine bir bakışla her şey sessizce dağılır. Şiirlerde şaire bakan sevgili, şairin baktığı, özlemle şekillendirdiği bir hayal olur. Bu nedenle Elitaş'ın şiirinde bakış, görünmeyen estetik temsildir; kadının adı yoktur ama bakışı, şiirin en derin yerinde kalır. Zira “Şarkı Söyle”, “Davetsiz Aşk”, “Bendeki Resmini Elime Aldım”, “Sana Yazmışlar”, “Bırakmaz ki Beni Bana” “Bir İstanbul Masalı”, “Bakışların Doldursun”, “Bir Daha Bak Gözlerime”, “Gözlerinle Konuş”, “Gibi Gibi”, “Gecelerce Andım Durdum Adını”, “Gel” gibi birçok şiirde

bu imgenin tekrar tekrar belirginleşmesi, bakışı Elitaş'ın şiirsel evreninde önemli bir tema ve estetik bir mihenk taşı yapar.

Elitaş'ın şiir evreninde sevgili imgesi, bireysel özlemin sınırlarını aşan çok katmanlı bir temsil düzleminde belirir. Taşranın kolektif hafızasından beslenen bu figür, geleneksel değerlerin ve mahremiyet kültürünün poetik bir tezahürü olarak karşımıza çıkar. Kadının somut varlığından ziyade yokluğunun yarattığı metafizik boşluk şiirin merkezine yerleşir; aşk ise söze dökülmeyen, ancak her dizede hissedilen deruni bir titreşim olarak kalır. Bu nedenle Elitaş'ın aşk şiirleri, âdeta toplumun görünmez yasalarının şekillendirdiği bir sessizlik içinde yazılmıştır. “Artık kabuk bağladı, bende hicran yarası, / Yaksın garip gönlümü, şimdi aşkın çırası / Kırpiklerim yaş dolu, çaresizdir yüreğim / Yaksın gönül köşkümü, gayri yurdun neresi.” (Elitaş, 2022, s. 109) dizelerinde görüldüğü gibi, yalnızca şair değil, aşkın öznesi olan kadın da söz söyleyemez, kendini ifade edemez, toplumsal bir kimliği yoktur. Elitaş'ın lirik sesi, modern şiirde rastladığımız bireyleşmiş kadın figüründen uzakta, geleneksel ahlâk kodlarıyla örülü bir muhayyilenin içinde var olur. Sevgili figürü, toplumun sınır koyduğu, sevgisini dillendiremeyen, yalnızca gözleriyle hissedilen bir hayale dönüşür. Bu sebeple Elitaş'ın şiirinde sevgili, aşka konu olan şahıs olmanın yanı sıra söze gelmeyen, adı anılmayan, yüzü çizilmeyen, sesi duyulmayan bir hayaldir. Sevgilinin yokluğu şiirin her satırında hissedilir; çünkü bu dizeler, var olan bir sevgiliye yazılmamıştır; aksine sevgilinin yokluğunda zihinde kurulan ve geleneksel değerlerle şekillenen bir aşk tahayyülüne yazılmıştır. Bu bakımdan ayrılık şairinin şiir dünyasında sevgilinin işlevi, doğrudan bir temsilden ziyade aşkın ve hatıranın taşıyıcısı olmaktır. Elitaş'ın şiirlerinde sevgili, söz söylemese de şiirin duygusal merkezini inşa eden bir figürdür. Aşk, onun yokluğuyla büyür. Sevgilinin işlevi, şairin duygularını taşıyan bir estetik motif olmasıdır. Onun bakışıyla kıyamet kopar, sesiyle dilsiz bir sükût derinleşir. Kadın figürünün şiirdeki bu temsili, aşkı dile getirmekten çok aşkın dile gelmeyen yönünü yüceltir.

Tüm bu yapının temelinde tekil ve süreklilik taşıyan bir aşk/tutku vardır: Elitaş'ın şiirlerinde sevgili, hep aynı kişiye yazılan bir şiir misalidir. Adı anılmasa da dizeler boyunca izini sürdüğümüz bir figürdür bu. “Ne çabuk da geçmiş yıllar / Ben halâ dokuz yaşıdayım... / Bir ömür sevdim seni, daha aşkın başındayım. / Ve halâ Tapucak'ta, / Beyaz evin düşündeyim. / Çünkü ben seni... / Ben seni Karaman'da sevdim” (Elitaş, 2022, s. 170) dizeleri, çocuklukta başlayan bir aşkın hâlâ içsel bir titreşimle sürdüğünü gösterir. Bu figürün sürekli olarak geçmişte kalması, aşkın önüne toplumsal ve kültürel engellerin çıkarıldığını da ima eder. “Ne olursun unut deme” (Elitaş, 2022, s. 24) gibi dizelerde aşkın yükü tek başına şairin omzundadır; kadının konumu ise sessizliğin ve ulaşılamazlığın sabit bir yansımasıdır. Bu nedenle Elitaş'ın şiirleri, aynı kadına yazılmış bir iç günce, bir yarım kalmış aşk anlatısı, bir taşra şairinin kelimelerle var ettiği tek kişilik bir duygusal evrendir.

3.4. Millî Hafızanın Şiirle İnşası: Dil, Tarih, Millet ve Kimlik

Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde bireysel duygular kadar toplumsal bellek de belirleyici bir yer tutar. Şair; vatan, millet, bayrak, dil ve tarih gibi kavramları şiirin taşıyıcı zeminlerinden biri olarak ele alır. “Zafername” adlı şiirinde, Karamanoğlu Mehmet Bey'in “Şimdengirü hiç kimesne kapuda ve divânda ve mecâlis ve seyrânda Türkî dilinden gayri dil söylemeye” (Karabacak, 2024, s. 27) fermanı, tarihî bir olay olduğu gibi bir kimlik bilinci olarak da yüceltilmektedir: “Ey yiğitler... Ey erenler... Ey beyler, / Türküm diyen elbet, Türkçe söz söyler... / Bu toprağı vatan eyler, yurt eyler / Şehitlerin kanı... Gazinin teri. / Türkçe konuşulsun bugünden geri” (Elitaş, 2022, s. 137). Bu satırlarla Elitaş, dili bir mümessillik aracı olarak görmez; aksine, onu tarihsel bir suurun ve kolektif hafızanın ana damarı olarak konumlandırır.

Şairin millî kimliğe dair bu duyarlılığı “Ben Anadolu'yum”, “Kerkük Mektubu”, “Çanakkale”, “Atam”, “Kutalmış Bey Destanı”, “Selam Durur Her Sabah”, “Samsun'dan Güneş Doğar” gibi şiirlerinde de süreklilik gösterir. Hikmet Elitaş'ın millî kimlik duyarlılığı, tarihsel figürler ve olaylar aracılığıyla, milletin ortak acılarına, umutlarına ve direnişlerine dair bir belleği şiirleştirmesiyle de kendini gösterir. “Kerkük Mektubu” şiirinde olduğu gibi Irak Türkmenlerinin yaşadığı zulüm karşısında yazılmış dizelerde, bir coğrafyanın elden çıkışı, bir milletin tarihsel sürekliliği içindeki kırılması hissedilir: “Gayri yurdum gurbet eller oluptur” (Elitaş, 2022, s. 140). Bu dizayla, mekân olarak kaybedilen ama kalpte hâlâ yaşayan bir vatana duyulan sadakat, millî hafızanın şiirsel biçimde yeniden üretildiği bir alana dönüşür.

Bir zaferin destanı olan “Çanakkale Sevdası” şiiri, Türk milletinin varlık-yokluk mücadelesinin estetik bir ifadesidir. Şiirde geçen “Şehitlerin kanıyla sulandı her parçası / Şahinsırtı, Conkbayır, Arıburnu, Kumkale” (Elitaş, 2022, s. 150) dizeleri, bir mekânın nasıl bir *şehit makberine* dönüştüğünü, dolayısıyla toprağın nasıl kimliğe büründüğünü gösterir. Elitaş, bu dizelerle tarihsel bir anlatı kurulmasının yanı sıra bir milletin ortak yazgısına sahip çıkmanın şiirsel formu da inşa edilir.

“Ben Anadolu'yum” şiirinde Hikmet Elitaş, Anadolu'yu konuşan, direnen, hatırlayan ve dua eden bir özne olarak inşa eder. “Ben Türk'ün yurduyum, Türk'ün vatani” (Elitaş, 2022, s. 138) dizesiyle başlayan şiir, millî kimliği bugünün şekillendiren ve geleceğe yön veren bir ruh olarak yüceltir. Anadolu, burada bir anne yurdu ve şehitliğe dönüşen bir vatandır. Her bölgesi “Erzurum'da gel gör, kışımı benim” (Elitaş, 2022, s. 138) ya da “İsparta'm gül kokar, kar boran Ağrı” (Elitaş, 2022, s. 139) gibi dizelerle duygusal ve tarihî imgelerle canlandırılır. Şiirde geçen

“Yavuz da bendedir, Yunus da bende” (Elitaş, 2022, s. 139) dizesi ise bu toprakların kudretin ve irfanın taşıyıcısı olduğunu gösterir. Yavuz Sultan Selim'in cihan hâkimiyetiyle Yunus Emre'nin evrensel hoşgörüsünü aynı bedende birleştiren Anadolu figürü, Elitaş'ın şiirinde geçmişle geleceği buluşturan bir kültürel bellek alanıdır. Bu yönüyle “Ben Anadolu'yum”, millî hafıza, tarihsel bilinç ve kimlik arayışını taşıyan bir manifesto niteliği kazanır.

Hikmet Elitaş'ın “Atam” şiirinde Atatürk'e duyulan bağlılık, bir bireyin minnet hissiyle sınırlı değildir; bu bağlılık, bir milletin tarihsel yürüyüşünü sahiplenme biçimidir. “Yürüyoruz artık yarından emin / Uygarlığın yolu senin eserin” (Elitaş, 2022, s. 144) dizeleri, geçmişi yad etmenin ötesinde geleceğe yönelik bir sorumluluğun altını çizer. Bu şiirsel söylem halihazırda bir lider olan Atatürk'ü fikri ve ahlaki bir yürüyüşün simgesi olarak da görür. Aynı duyarlılık, “Samsun'dan Güneş Doğar” şiirinde de karşımıza çıkar. “Samsun'dan doğmuştur güneşimiz bizde, / Uygarlık yolunun ilk adımı orada” (Elitaş, 2022, s. 147) dizeleriyle Elitaş, Türk milletinin modernleşme iradesinin başlangıç noktasını bir şiirsel metafora dönüştürür. Samsun, bir dirilişin, bir yeniden doğuşun âdeta mührüdür. Her iki şiir de Atatürk'ün öncülüğünde şekillenen tarihsel vizyonu bireysel ve kolektif düzlemde sahiplenmenin şiirsel izdüşümüdür. Elitaş'ın diliyle tarih;geçmiş, bugün ve yarını kuran bir irade biçimidir.

Görüldüğü gibi ayrılık şairi Elitaş'ın şiiri, bir milletin hafızasında yankılanan kadim çağrıların da tercümanı olabilmektedir. Onun dizelerinde aşk ne kadar mahzunsu, tarih o kadar diridir; ayrılık ne denli içe dönükse, vatan o denli dışa taşan bir aidiyettir. Elitaş'ın lirik dili, bireysel olanla toplumsal olanı birbirine dokur; duyguların en mahremiyle tarihsel bilincin en ortak katmanını aynı şiir ikliminde buluşturur. Bu yönüyle onun şiiri, aynı zamanda bir milletin soluk alıp verşi gibidir. Ne yalnızca bir şairdir o ne de yalnızca bir anlatıcı: Elitaş, taşralı bir bilgenin sabırla, bir hafıza işçisinin titizliğiyle ve bir kültür insanının sezgisiyle yazdığı her dizede, iç dünyasını ve ait olduğu milletin ortak kaderini şiire dönüştürür. Böylece onun şiirleri, kişisel bir hatıradan ziyade kolektif bir hatırlayışın, geçmişten geleceğe uzanan bir şiirsel yürüyüşün adımları olur.

3.5. Şiir, Dua ve Kültürel Kökler: Elitaş'ta Manevî Lirikizm, Din ve İnanç Dili

Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde duyulan aşk, bireye yönelmekle sınırlı kalmaz; kutsala, geçmişe ve kolektif hafızaya da derinlemesine dokunur. Onun şiirlerinde dinî ve tasavvufî göndermeler, inancın sınırlarını aşar ve kültürel belleğin özüyle bütünleşmiş bir anlam taşır. Elitaş'ın kelimeleri, bir dervişin dilinden dökülen dua gibi ağır, anlamlı ve sessizce yankı yapar. Şiirlerinde Yunus'un diliyle konuşur, Yesevi'nin nefesiyle sükût eder, Mevlâ'nın içe dönük çağrısıyla bir bakışta derinleşir. “Yunus'a Götürsün” şiirinde geçen “Ahım asumana çıktı / Âşk odu sinemi yaktı / Bir tenhada seher vakti / Gelip götürsün Yunus'a.” (Elitaş, 2022, s. 23) dizeleri, mistik bir yakarışın ötesinde Türk-İslam kültüründe insanın kendi iç dünyasına yönelerek hakikate ulaşmasını simgeleyen derin bir şiirsel temrin niteliğindedir. Bu yakarış, Elitaş'ın şiirine özgü bir biçimde, bireysel ıstırapla kolektif inanç arasındaki bağı pekiştirir. Kısaca ayrılık şairinin bu tarzdaki şiirleri, insanın ontolojik sınırlarını sorgulayan ve poetik bir hakikati işaret eden bir derinlik taşır.

“Mevlâna Dergâhında” şiirinde şair, mekânı bir iç huzurun, bir manevî arınmanın sahnesi hâline getirir. “Hasretin yürekte bir yangın yeri / Tevâzû sendeydi, sende hoşgörü / ‘Gel, gel!’ çağrılarının sarar gökleri / Koşar ehl-i pîrân, yol âciz kalır.” (Elitaş, 2022, s. 73) dizeleri, ruhsal bir vecdin şiiridir. Elitaş'ın dizelerinde anlam, sözün yüzeyinden sıyrılarak ritmin gücüyle arınan ve yükselen bir aydınlığa ulaşır. Şiirde anlatılan Mevlâna'nın dergâhı, insan ruhunu kuşatan ve onu huzurun özüyle buluşturan bir manevî iklim sunar. Böylece Elitaş'ın şiirinde din, ideolojik bir referans olmaktan çıkıp şiirsel bir terennüm, iç dünyayı kuşatan sessiz bir çağrıya dönüşür.

“Dua”, “Mevlâm Dilerse” ve “Şiir” gibi metinlerde de bu tasavvufî duyarlılık açıkça görünür. Özellikle “Mevlâm Dilerse” şiirinde geçen “Yerleri gökleri yaratan Mevlâm / Nur üstüne nur yağdırır dilerse. / Geceye gündüze intizam veren / Ağustosta kar yağdırır dilerse.” (Elitaş, 2022, s. 57) dizesi, tevekkülün ve ilahî takdirin Elitaş'ın düşünce dünyasındaki yerine işaret eder. Burada şair, bireysel ızdırabını kadere yaslayarak yüceltir; acı, bir nevi imtihana, hasret bir teslimiyete dönüşür. Bu yaklaşımda İslâmî halk şiirinin öğeleriyle modern bireysel lirikizmin kaynaştığı özgün bir yorum biçimi doğar. Hikmet Elitaş'ın dizelerinde dua, Allah'a yönelik bir yakarış olmakla beraber geçmişe, kültüre, geleneksel dile ve iç sesiyle konuşan halk irfanına da yönelmiş bir bağlılıktır.

Son olarak, “Sevgi Yazalım” ve “Bizim Yunus” gibi şiirlerde sevgi, aşk ve dil arasındaki bağ mistik bir dokuyla işlenir. “Her takvime yaprak yaprak / Yıllara sevgi yazalım. / Burcu burcu koksun toprak / Güllere sevgi yazalım.” (Elitaş, 2022, s. 19) dizesi, Elitaş'ın şiir anlayışındaki ahlâkî temel taşlardan biridir. Bu dizeler, güzelliğin sınırların ulaşan, insanı temelden dönüştüren bir erdem felsefesi sunar; şiir, sevgiyle yazılır, sevgiyle anlaşılır. Yunus Emre'nin dilinden ilham alan şair, halkın hikmetini çağdaş lirikle yoğurarak bir *manevi lirikizm* inşa eder. Böylece Elitaş'ın şiiri, bir taraftan aşkın coşkusu anlatır bir taraftan da onun sessizliğe bürünen derinliğini ve kutsal olanla buluşma anlarını da dile getirir. Kadim olanla çağdaş olan, halk diliyle bireysel şiir sesi, Mevlâ'ya duyulan inançla âşık olunan sevgiliye duyulan özlem; tümü bu manevi ekseninde buluşur. Elitaş'ın şiiri, modern bir dervişin dilinden dökülmüşçesine bireysel ve kültürel olanı aynı sesteki sadelikle birleştirir.

Hikmet Elitaş'ın lirik evreni, Anadolu'nun kadim inanç dokusuna, kültürel kodlarına ve dinî duyarlılığına da kök salar. Onun şiirinde dua, bir poetik varoluşa; sevgi, salt duygudan ibaret olmayan bir var olma biçimine; manevi yakarış geçmişle bugün arasında kurulan canlı bir köprüye dönüşür. Bu niteliğiyle Elitaş şiiri, ferdî iç dünyanın titreşimleriyle toplumsal hafızanın izlerini aynı potada eriten, kültürel sürekliliği sanatla besleyen bir maya işlevi görür. Modern lirizmin bireyci söylemiyle halk şiirinin ortak dilini, kendine has bir lirik söyleyişle bütünleştiren bu üslup, onu çağdaş Türk şiirinde özgün bir konuma yerleştirir.

3.6. Şiirin Köklerinin Coğrafyası: Karaman

Hikmet Elitaş'ın şiir evreninde Karaman, zamanla iç içe geçmiş, ruhun derinliklerine sinmiş bir hatıralar atlasıdır. Elitaş, Karaman'ı yazarken toprağın sesini, taşın hafızasını, ezan vakitlerinin hüznünü duyurur. Onun Karaman'ı, modernliğin dışında kalmış fakat geçmişin bütün ağırlığını taşıyan bir iç mekândır. Burada şehir, bir medeniyet rüyasının yarım kalmış mırıldanması gibi belirir; her sokak ismi bir çocukluk anısını, her semt adı bir aşkın yarım kalmış cümlesini çağırıştır. “Karaman'da Ararsan”, “Ben Seni Karaman'da Sevdim”, “Gezdim Karaman'ı”, “Karaman Sevdası” ve “Sevdalı” gibi şiirlerde şehir, mekân olmaktan çıkar, duyusun haritasına dönüşür. Elitaş'ın Karaman'ı, tarihsel süreklilikle bireysel hafızanın çakıştığı, zamanın ruhla konuştuğu bir şiirsel varlık hâline gelir. Elitaş için Karaman doğup büyüdüğü memleket olmasının yanı sıra şiirinin beslendiği ilk ve son kaynak, hayalin ve hafızanın müşterek yurdu olur.

Elitaş'ın “Karaman'da Ararsan” şiiri, bu özel şehrin şairin iç dünyasındaki izdüşümünü açıkça ortaya koyar. Şiir boyunca Karaman'ın mekânları bir kavuşma arzusu ve ayrılık sızısıyla iç içe sunulur: “Bir gün beni Karaman'da ararsan, / Başustanın hanındayım, sevdiğim” (Elitaş, 2022, s. 166) dizesi geçmiş bir aşkı ve artık yalnızca mekânla özdeşleşmiş bir bekleyeni yansıtır. Karaman burada artık bir şehir değil bir bekleyişin coğrafyasıdır. Elitaş; Akteke, İmaret, Musalla gibi yerleri bir yol haritası gibi şiirine işlerken kendi ruh hâlini bu yerlerin sessizliğine yansıtır. Böylece şehir, geçmişin hatıralarını taşıyan bir şiir mekânına dönüşür.

“Ben Seni Karaman'da Sevdim” şiiri Karaman'ın şairin aşk tarihçesindeki yeri kadar, onun çocukluğuyla, masumiyetiyle ve zamansızlığıyla da nasıl bütünleştiğini gösterir. “Bir ömür sevdim seni, daha aşkın başındayım. / Ve hâlâ Tapucak'ta, / Beyaz evin düşündeyim” (Elitaş, 2022, s. 170) dizelerinde geçmiş bir aşk ve geçmişin kendisi de sevilir. Karaman burada bir kişiyle olduğu kadar bir duyguyla da özdeşleşir. Tapucak Mahallesi yalnızca bir semt değil kaybedilmiş bir zamanın, saf bir sevdanın ve tamamlanmamış bir hatıranın metaforudur. Elitaş'ın bu dizelerinde şehir, bir mekândan ziyade bir ruha bürünerek var olur. Karaman artık içsel bir coğrafyaya dönüşür.

Benzer bir şekilde “Gezdim Karaman'ı” şiirinde de şehir duyguların iz sürdüğü bir hatıra alanıdır. “Burasıdır benim vatanım yurdum / Aşıkları varmış. Öğrendim, sordum... / İmarete geldim namaza durdum / Gezdim Karaman'ı, bir akşam vakti.” (Elitaş, 2022, s. 174) dizeleriyle, mekânların birer anı taşıyıcısı hâline geldiği görülür. Bu şiirde Karaman, şairin ayrılığı yaşadığı, aşkı beklediği ve geçmişini hatırladığı çok katmanlı bir şiir mekânına dönüşür. Her köşe, bir yüzü; her yol, bir bekleyiş çağırıştır. Elitaş'ın Karaman'ı, sabit ve suskun değildir; hareket eden, yaşayan, hislerle dolu bir iç dünya gibidir.

Elitaş'ın Karaman şiirleri, bir taşra kentini anlatmakla kalmaz; onu, şiirle kutsanmış bir iç vatana dönüştürür. Karaman, burada yalnızca bir şehir değil, şairin diliyle kendini yeniden kuran, hafızasıyla şiiri şekillendiren metafizik bir zemindir. Akteke'nin taşında, Tapucak'ın sokağında, Musalla'nın suskunluğunda şairin benliği yankılanır. Bu dizelerde şehir hem Yunus'un hikmetiyle hem Mehmet Bey'in diliyle konuşur hem bireysel acının hem kolektif geçmişin mekânıdır. Elitaş, Karaman'ı anlatırken aslında modern şiirin yitirdiği şeyi -mekânla kurulan anlamlı bağı, şairin ruhunu bir toprağa emanet etme edimini- yeniden inşa eder. Karaman, onun şiirinde gelenekle modernin, geçmişle bugünün, aşkın ve milletin birleştiği büyük bir iç manzara. Şiirler boyunca görünür ki Elitaş, Karaman'ı yazarken coğrafyayı ve kendi varlığını da satırlara işler. Elitaş'ın dizelerinde Karaman, taş bir mekândan çok daha fazlasıdır, medeniyetin yüreğinde atan bir hatıradır; sokakları tarihin izleriyle, duvarları ise bin yıllık kültürün fısıltılarıyla örülü canlı bir ruhtur.

4. Elitaş'ın Şiirlerinde Biçim ve Üslup

Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde biçim ve üslup, geleneksel şiir anlayışının modern duyarlılıkla harmanlandığı bir poetikayı yansıtır. Şair, nazım birimi olarak çoğunlukla dördlüğü tercih eder; ancak tek bentlik kısa yapılarla ya da uzun soluklu kıtalarla da şiir kurar. Ölçü bakımından şiirlerinin büyük bölümü hece vezniyle yazılmıştır. Bu hece ölçüsü genellikle 7'li, 8'li ve 11'li kalıplar şeklinde kullanılırken 4+4+3 ya da 6+5 gibi iç ritimlerle de ahenk zenginleştirilmiştir. Örneğin “Zafername” adlı şiir 11'li heceyle (4+4+3) yazılmıştır ve “abab” tipi kafiye örgüsüyle ilerler.

Elitaş'ın şiirlerinde biçimsel çeşitlilik, onun şiirsel ifade özgürlüğünü ve biçime ruh katan estetik sezgisini gösterir. Hece ölçüsünün yanı sıra aruzla yazılmış az sayıda şiiri de vardır. Ayrıca serbest ölçüyle kaleme alınmış şiirleri de Elitaş'ın biçim repertuarında yer alır. Bu durum, onun klasik biçimlerle modern temaları işleme

arzusunu yansıtır. Bu şiirlerde klasik nazım yapısından kopmaksızın serbest çağrışımlarla duyguyu genişleten bir anlatı biçimi hâkimdir.

Biçimsel yapının en dikkat çekici özelliklerinden biri de ses tekrarları, redifler ve kafiye dizimidir. Elitaş, birçok şiirinde her kıtının sonunda yinelediği dizeler aracılığıyla şiire müzikal bir ritim kazandırır. Örneğin “Duamızı kabul eyle” (Elitaş, 2022, s. 128) dizesi her bendin sonunda yer alarak şiiri dua formuna yaklaştırır ve bir ilahi yoğunluğu oluşturur. Bu tekrarlar tematik sürekliliği de sağlayan birer yapı taşı hâline gelir. Şiirlerdeki redif ve iç uyaklar da estetik bir ses haritası oluşturarak şiiri besteye uygun bir yapıya dönüştürür.

Üslup bakımından Elitaş'ın şiiri sade ve derinliktir. Dili günlük konuşma diline yakın bir doğallık taşır, duygusal yoğunlukla birleştiğinde yüksek bir lirizm yaratır. Sade ama duygulu bu üslup, özellikle bireysel aşk, dua ve özlem temalarında bir iç ses hâline gelir. Elitaş, okura hitap etmez; onunla birlikte içinden konuşur. Bu iç ses kimi zaman yakarıya, kimi zaman siteme, kimi zaman da sessiz bir teslimiyete dönüşür. Özellikle “Mevlâm Dilerse” gibi şiirlerde bu yakarış dili, ritmik bakımdan ve içerik bakımından klasik tasavvuf şiirleriyle akrabalık kurar.

Nazım biçimi açısından Elitaş'ın şiirleri halk şiiri, ilahi, nefes, koşma, ağıt ve epik-lirik karışımı türler arasında dolaşır. Özellikle “Ben Anadolu'yum”, “Zafername” gibi şiirlerde bu halk şiiri temelli yapının millî duyarlılıkla iç içe geçtiği görülür. Buna karşılık “Bir Daha Bak Gözlerime” gibi şiirlerde ise serbest yapı ve çağrışım ağırlıklı şiir dili öne çıkar. Elitaş'ın şiirinde biçim, duygunun ve anlamın sesle kurduğu bir bağıdır.

Sonuç olarak Hikmet Elitaş'ın şiirlerinde biçim ve üslup, şiirsel sesin içten gelen bir izdüşümü olarak ortaya çıkar. O, şiirine ne katı biçim kurallarıyla hükmeder ne de tamamen serbest çağrışımlara teslim eder. Dengeyi hem geleneği gözeterek hem de bireysel lirizmini duyumsatarak kurar. Bu yönüyle onun şiiri, biçimle ruh arasındaki zarif bir köprüdür; her dize bir iç ahengin, her uyak bir sessiz duygunun yankısıdır.

SONUÇ

Hikmet Elitaş'ın şiiri, modern Türk edebiyatında gelenekle çağdaşlık arasında salınan, ancak bu salınımı estetik bir dengenin zeminine yerleştirmeyi başaran özgün bir ses olarak değerlendirilebilir. Elitaş, taşranın sessizliğini, bireysel yalnızlığı, kök saldırdığı kültürel mirası ve ulusal kimliğin değerlerini birleştiren şiirsel bir mimari kurar. Bu çalışmada, şairin özellikle “ayrılık”, “bekleyiş” ve “eylemsiz arayış” temaları çevresinde gelişen lirik yapısı, söz konusu temaların şiirsel işlevleriyle birlikte incelenmiş; sevgili/kadın imgesinin soyut, sessiz ve geleneksel ahlaki çerçeveye biçimlenmiş hâli üzerinde durulmuştur.

Elitaş'ın şiirlerinde bekleyiş, bir kavuşma arzusunun aşarak eylemsizliğin poetik bir formuna dönüşür. Bu bekleyiş, Elitaş'ın sevgili/kadın temsiliyle birleştiğinde sessizliğin estetikleştirildiği, yokluğun varlığa dönüştüğü bir söylem üretimine zemin hazırlar. Kadın, sevgili figürü ne konuşur ne görünür; sadece şairin hayalinde şekillenen bir imgeye, bir arzusun gölgesine dönüşür. Bu şiirsel suskunluk, şairin kişisel dünyasının ve taşralı geleneksel bir toplumun izlerini taşır. Elitaş'ın kadına bakışı, modern şiirin bireysel, bedensel ve toplumsal kadın temsillerine kıyasla daha mesafeli, daha geleneksel ama aynı zamanda daha içrek bir düzlem dedir.

Elitaş'ın edebî kişiliği ise bireysel yaşantılarla yoğunlaşmış güçlü bir lirik damarı, şiiri musikiyle buluşturan işitsel estetiği ve halk-divan-modern şiir arasında kurduğu diyalogla şekillenir. Babasını ve ağabeyini erken yaşta kaybeden, taşranın yalnızlığına gömülmüş bir çocukluktan gelen şairin dizelerinde, melankoliyle yoğunlaşmış bir hayat tecrübesinin izleri açıkça hissedilir. Bu yalnızlık, Elitaş'ta bir poetik tavra evrilir. Elitaş'ın şiiri bu nedenle anlama, sessizlikle, bekleyişle, içe çekilerek kurulmuş bir yapıdır.

Musikiyle şiiri birleştirme becerisi Elitaş'ın edebiyat okuruna hem de dinleyiciye hitap eden bir şair konumuna taşır. Elli civarında şiirinin bestelenmiş olması ve TRT repertuarında yer alan eserleriyle birlikte düşünüldüğünde, Elitaş'ın şiiri yazılı kültüre ve sözlü geleneklere yaslanan çift yönlü bir estetik yapıya sahiptir. Şairin musikiyle olan bu bağı, şiirini bir ses ve söz bütünü hâline getirerek duygusal ve estetik bir yoğunlukla örmesine olanak tanır.

Millî kimlik ve tarihsel bellek bağlamında Elitaş'ın şiirleri, bireysel duyguları aşarak kolektif bir duyuya seslenir. “Zafername”, “Ben Anadolu'yum”, “Atam”, “Çanakkale” gibi şiirlerde tarih, şiirsel bir anlatının zeminidir. Dili bir miras, toprağı bir kimlik ve bayrağı bir değer olarak görmesi, Elitaş'ın şiirine milletin ortak hafızasını taşıma sorumluluğu yükler. Bu yönüyle onun şiirleri bir toplumun duygusal ve tarihsel haritasını da çizen bir kültürel kayıttır.

Karaman ise Elitaş'ın şiirinde bütün bir poetik hafızanın mayalandığı yerel bir merkezdir. “Ben Seni Karaman'da Sevdim”, “Karaman'da Ararsan”, “Gezdim Karaman'ı” gibi şiirlerde şehir, bir mekândan ziyade duygusal bir coğrafyaya dönüşür. Elitaş, Karaman'ı hem şehir hem de bir kader olarak yazıya döker. Onun için Karaman; sevdadır, ayrılıktır, çocukluk hatıralarıdır, gelenektir, hatta şiirin ta kendisidir. Şairin millî ve yerel aidiyeti birleştirme becerisi, şiirini memleket edebiyatı klişelerinden uzaklaştırır, evrensel bir duyarlılıkla yeniden inşa eder.

Elitaş'ın şiirinde görülen dinî ve manevî referanslar inanca dayalı bir temsildir. “Yunus’a Götürsün”, “Yesevî”, “Mevlâna Dergâhında” gibi şiirlerde görüldüğü üzere dinî figürler ve değerler, şiirde estetik bir duygu alanı hâline gelir. Elitaş için maneviyat, halkın dilinde, Yunus'un dizelerinde, duaların iç sessizliğinde yaşamaya devam eden bir şiir damarının adıdır.

Sonuç olarak Hikmet Elitaş'ın şiiri hem bireysel kırılmanın hem de kültürel aidiyetin hem aşkın hem sabrın, hem geleneğin hem de taşrada kurulan modernliğin ortak bir izdüşümüdür. Onun şiiri, modern Türk şiirinin merkezinde yer almasa da taşrada kendi merkezini kuran, kendi sesini büyüten, kendi bakışını derinleştiren özel bir durakta durur. Elitaş, ayrılığı anlatırken sevgiyi; bekleyişi işlerken zamanı; sessizliği büyütürken sözü kurar. Ve nihayetinde onun şiiri okunmak, hatırlanmak, beklenmek ve yaşanmak içindir.

KAYNAKLAR

- Ada, A. (2008). *Modern Türk şiiri üzerine yazılar*. Şiirden Yayınları.
- Aksan, D. (2014). *Cumhuriyet döneminden bugüne şiir çözümlemeleri*. Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2016). *Şiir dili ve Türk şiir dili* (2. bs.). Bilgi Yayınevi.
- Alaattin Özmen. (2024). Aşık edebiyatı ve modern şiir arasında bir köprü: Karamanlı ozanımız Hikmet Elitaş. *Karamannâme*, (21), 30–36.
- Barthes, R. (2014). *Bir aşk söyleminden parçalar* (Çev. Sevim Türköz). Yapı Kredi Yayınları.
- Beckett, S. (2021). *Godot'yu beklerken* (P. Aziz & V. S. Serin, Çev.). Kabalcı Yayınları.
- Berger, J. (2006). *Görme biçimleri* (Y. Alagon, Çev.; 12. bs.). Metis Yayınları.
- Berktaş, F. (2010). *Tarihin cinsiyeti* (3. bs.). Metis Yayınları.
- Blanchot, M. (2014). *Bekleyiş unutuş* (Çev. Işık Ergüden). Monokl Yayınları.
- Cioran, E. M. (2023). *Çürümenin kitabı* (Çev. Haldun Bayrı). Jaguar Kitap.
- Elitaş, H. (2022). *Sabır yetmez bu hasrete*. Çimke Yayınları.
- Enginün, İ. (2001). *Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı*. Dergâh Yayınları.
- Kaplan, M. (2015). *Şiir tahlilleri II: Cumhuriyet devri Türk şiiri* (8. bs.). Dergâh Yayınları.
- Karabacak, M. (2024). *Türk dili ve Karaman*. Lâkin Yayınları.
- MESAM, <https://www.mesam.org.tr/eser-arama> (Erişim Tarihi: 30/05/2025).
- Özsoy, B. S. (2004). *Karamanlı Âşık Hikmet Elitaş*. Dizgi Ofset Matbaacılık.

TABLolar

Tablo 1. Hikmet Elitaş'ın Aldığı Ödüller

YIL	ETKİNLİK / KURUM	ALDIĞI ÖDÜL
1992	Kültür Bakanlığı Kitap ve Okuma konulu yarışma	Üçüncülük Ödülü
1994	Kültür Bakanlığı Aile ve Toplu Konulu yarışma	Mansiyon
1997	Kültür Bakanlığı Atatürk ve İlkeleri Konulu Şiir yarışması	Birincilik Ödülü
1998	Konya Kültür ve Turizm Vakfı 33. Konya Aşıklar Bayramı	Yılın Yedi Şiiri Ödülü
2001	Konya Kültür ve Turizm Vakfı 36. Konya Aşıklar Bayramı	Yılın Yedi Şiiri Ödülü
2006	Antalya Güllük Derneği	Türk Şiirine Hizmet Ödülü
2008	Prof. Dr. İsa Kayacan ve Yazarlar Gurubu	Ahmet Tufan Şentürk Türk Şiirine Hizmet Ödülü-Birincilik
2010	Karaman Kazancı Belediyesi Sami Tunca Türk Şiir Yarışması	Özel Ödül
2011	Birharf.net yayıncılık Şarkı Sözü Yarışması	Mansiyon Ödülü
2011	Bursa Yıldırım Belediyesi 7. Şairler ve Aşıklar Şöleni Şiir Yarışması	Üçüncülük Ödülü
2014	TRT-Amasya Belediyesi 10. Altın Elma Beste Yarışması	Güfte Mansiyon Ödülü
2015	Havran Belediyesi-Başad Halil Soyuer Şiir Yarışması	Mansiyon Ödülü
2017	Kadıköy Belediyesi-Kadıköy Sanat Derneği TSM. Güfte	Üçüncülük Ödülü

2019	Yarışması Kadıköy Belediyesi-Kadıköy Sanat Derneği TSM. Güfte Yarışması	Mansiyon Ödülü

Tablo 2. Hikmet Elitaş'ın Bestelenmiş Şiirleri

	Şarkının Adı İlk Mısrası	Bestekâr	Makam	Usul	TRT REP. NO.
1	Koy Bölünsün Uykularım İkiye	Abdullah Kantar	Hicazkâr	Aksak	22589
2	Gözden Akan Yaş Zümrüt Çiçekler – Yunus	Macit Güneş	Segâh/İlahi	Müsemmen	24613
3	Çanakkale Sevdası	Macit Güneş	Rast	Sofyan	24612
4	Belki de Bir Sabah Çıkar Gelirsin (Beyaz Güvercin)	Suphi İdrisoğlu	Karcıgar	Semâî	24768
5	Bugün Bana Şarkı Söyle	Hüseyin Soysal	Nihavent	Düyek/Yürük	
6	Feryatlar Yükselir Yerlerden Arşa	Mücahit Eren	Hicazkâr	Düyek	
7	Kalkıp Bugün Sana Geldim (Yunus İlahisi)	Mehmet Erkoç	Hicaz	Düyek	
8	Düğümledin Şu Gönلümü	Erdoğan Tozoğlu	Hüzzam	Sofyan	
9	Git Leyla	Erdoğan Tozoğlu	Mûhayyer Kürdî	Sofyan	
10	Yıldız Gözlüm	Mehmet Erkoç	Uşşak	Sofyan	
11	Boynu Bükük Koyma Burda	Murat Demirhan	K. Hicazkâr	Türk Aksağı	
12	100. Yıl Marşı / Cumhuriyet Marşı	Çelik Kasapoğlu	—	Marş	
13	İnanmıyorsun / Ateşlere Düştüm Yine	Elif Sinem Olgun	Mûhayyer Kürdî	Düyek	
14	Kalkıp Bugün Sana Geldim	Abdullah Kantar	Mûhayyer Kürdî	Düyek	
15	Ben Anadolu'yum	Abdullah Kantar	Mûhayyer/Türkü	Türkü Sofyan	
16	Bitecekse Böyle Bitsin	Abdullah Kantar	Hicaz	Düyek	
17	Marifetten Hakikate Hû Allah (Ahmed Yesevî)	Murat Demirhan	Sabâ	İlahi	
18	Unut Deme	Ramazan Özyurt	Hüzzam	Düyek	
19	Marifetten Hakikate Hû Allah	Kaya Ulaş	Suzînak/İlahi	Sofyan	
20	Bırakma Elimi Bir Ömür Boyu	Hikmet Ulutaş	Kürdî	Semâî	
21	Adam Var	Kaya Ulaş	Nikrîz/Deyiş	Sofyan	
22	Kadıköy'ün Kumral Kızı	Murat Demirhan	Hicaz	Aksak	
23	Yanılırız Şaşarız	Kaya Ulaş	Pentatonik/İlahi	Sofyan	
24	Samsun'dan Güneş Doğar	Kaya Ulaş	Zâvil/Marş	Sofyan	
25	Bırakma Elimi (Diğer versiyon)	Uğur Şumnulu	Nihavent	Sofyan	
26	Çektin Gittin Ayrıldık	Erdoğan Tozoğlu	Hüzzam	Aksak	
27	Boynu Bükük Koyma Burda (2. versiyon)	Erdoğan Tozoğlu	Hicaz	Sofyan	
28	Kubbelerden Bir Ney Sesi Yükselir (Mevlâna)	Kaya Ulaş	Acem/İlahi	Sofyan	
29	Alsın Gitsin Hasretini	M. Kartal Acar	Hüseyinî/Düyek	Türk Aksağı	
30	Hadi Yaslan Omzuma	Soner Özer	Mahur	Sofyan	
31	Bu Sevdanın Peşinde	Emin Afacan	Uşşak	Aksak	
32	Bugün Bana Şarkı Söyle (2. versiyon)	Sıtkı Sahil	Nihavent	Düyek	
33	Kubbelerden Bir Ney Sesi (2. versiyon)	Kubilay Kolukırık	Hüzzam	Sofyan	
34	Yeminler Ettirme	Ersin KAYIŞ	Hicaz	Aksak	
35	O Şarkıyı Bir Daha Çal	Murat Ay	Hicaz	Sofyan	
36	Gözlerim Yolda (Evet, Bende Her Suç...)	Aydın Tekindor	Nihavent	—	
37	Her Takvime Yaprak Yaprak	Hasan Şensever	Nihavent	Aksak	
38	O Şarkıyı Bir Daha Çal (2. versiyon)	Ahmet Kadri	Kürdî/Tango	Sofyan	

	– Kürdî Tango)	Rizeli		
39	Üşürsen Üstüne Serersin Diye	Hasip Celil Kolas	Acemkürdî	Sofyan
40	Özledim Bu Gece Bakışlarını	Murat Seçkin	Hicaz	Sofyan
41	Yunus'a Götürsün (İlgıt İlgıt Yeller Bizi)	Emre Gültekin	Segâh	Sofyan
42	Sıra Gelir Bize Doğru	Soner Özer	Hüseyinî/Fantazi	Sofyan
43	Bu Aşka Ben Düçâr Oldum	Dr. Mustafa Uyan	Hüzzam	Düyek
44	Hadi Gönül İnsafa Gel	Aziz Zafer Tekin	Segâh	Aksak
45	Leyla (Gönül Sokağımda Her Santim Yere)	Elif Sinem Olgun	Kürdîli Hicazkâr	Sofyan